



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

**NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2002 M. GEGUŽĖS 28 D. NUTARIMO
NR. IX-907 „DĖL NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO**

2021 m. gruodžio 16 d. Nr. XIV-795
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimą Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

**NUTARIMAS
DĖL NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJOS PATVIRTINIMO**

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Nacionalinio saugumo strategiją (pridedama).“

Seimo Pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2002 m. gegužės 28 d.
nutarimu Nr. IX-907
(Lietuvos Respublikos Seimo
2021 m. gruodžio 16 d.
nutarimo Nr. XIV-795 redakcija)

NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinio saugumo strategija (toliau – Strategija) – svarbiausių saugios valstybės raidą apibrėžiančių nuostatų visuma. Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintomis vertybėmis, Strategijoje nustatomi esminiai nacionalinio saugumo interesai, pagrindiniai rizikos veiksniai, pavojai ir grėsmės šiems interesams, įtvirtinami valstybės nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetai, ilgojo laikotarpio uždaviniai valstybės saugumo būklei užtikrinti.

2. Tarptautinė sistema tampa vis sunkiau prognozuojama dėl pastaraisiais metais išryškėjusių globalių ir regioninių procesų. Stiprėjant autoritarinių ir demokratinių valstybių priešpriešai, autoritarinės valstybės, visų pirma Rusijos Federacija ir Kinijos Liaudies Respublika, kelia naujus iššūkius Vakarų demokratinėms valstybėms, jų partneriams ir visai euroatlantinei bendrijai. Lietuvos Respublika turi prisitaikyti prie pokyčių pasaulyje ir regione, gebėti veikti mažiau prognozuojamoje aplinkoje, efektyviau bendradarbiauti su sąjungininkais ir partneriais bei didinti valstybės ir visuomenės atsparumą kylančioms grėsmėms.

3. Lietuvos Respublika savo nacionalinį saugumą suvokia kaip sutelktomis Lietuvos valstybės ir piliečių pastangomis vykdomą valstybingumo ir demokratijos plėtrą bei stiprinimą, Tautos saugaus būvio ir valstybės vidaus bei išorės saugumo užtikrinimą, kiekvieno potencialaus užpuoliko atgrasymą, Lietuvos Respublikos nepriklausomybės, teritorijos vientisumo ir konstitucinės santvarkos gynimą.

4. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politika yra atvira, skaidri ir nekonfrontacinė, puoselėjanti ir ginanti deklaruojamas vertybes bei šalies nacionalinius interesus. Lietuvos Respublika nė vienos valstybės nelaiko savo priešu ir prisideda prie tarptautinės taikos ir visa apimančio saugumo, grindžiamo laisvės ir demokratijos sklaidos, žmogaus teisių ir laisvių gynimo, tarptautinės teisės viršenybės bei daugiašalio bendradarbiavimo palaikymu.

5. Lietuvos Respublikos nacionalinis saugumas yra euroatlantinės bendrijos saugumo dalis. Lietuvos Respublika laikosi Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) ir Europos Sąjungos (toliau – ES) nedalomo saugumo politikos: grėsmė vienos NATO ar ES valstybės narės saugumui yra grėsmė ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui. Nedalomo saugumo politiką Lietuvos Respublika įgyvendina savarankiškai, bendradarbiaudama su kitomis valstybėmis ir per tarptautines organizacijas. Lietuvos Respublika dalyvauja stiprinant tarptautinį saugumą ir prisiima savąją dalį įsipareigojimų.

6. Strategija yra grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, NATO ir ES sutartimis, NATO ir ES strateginiuose saugumo ir gynybos politikos dokumentuose pateiktais strateginiais tikslais ir veiklos gairėmis. Lietuvos Respublika laikosi visuotinai pripažintų tarptautinės teisės normų, principų ir įsipareigojimų, įtvirtintų Jungtinių Tautų (toliau – JT), Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) ir Europos Tarybos dokumentuose.

7. Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą užtikrina valstybės piliečiai, jų bendrijos ir organizacijos, Lietuvos Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, kariuomenė, policija, žvalgybos bei visos kitos valstybės institucijos ir įstaigos, vykdydamos savo pareigas ir atlikdamos funkcijas nacionalinio saugumo srityje. Šiuolaikinių grėsmių akivaizdoje visa apimančio saugumo užtikrinimas reikalauja didesnio viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo nacionalinio saugumo srityje.

II SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS GINAMOS VERTYBĖS IR NACIONALINIAI SAUGUMO INTERESAI

8. Nacionalinio saugumo užtikrinimas yra būtina valstybės ir visuomenės klestėjimo sąlyga. Nacionalinio saugumo interesai yra grindžiami Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintomis vertybėmis. Šios vertybės kartu su nacionalinio saugumo interesais lemia svarbiausius užsienio, gynybos ir vidaus politikos tikslus.

9. Lietuvos Respublika brangina ir saugo:

9.1. valstybės nepriklausomybę, suverenitetą ir demokratiją, teritorijos vientisumą, demokratinę konstitucinę santvarką;

9.2. per daugelį amžių susikūrusią valstybingumo tradiciją, kuri buvo išlaikyta Europą vienijančios krikščioniškosios kultūros pagrindu, nepriklausomos Lietuvos valstybės istorinę atmintį, lietuvių tautos kultūrinę tapatybę ir kalbą;

9.3. tvarų bendros gyventojų socialinės ir ekonominės gerovės augimą, gyventojų saugumą ir sveikatą, žmogaus teises ir laisves.

10. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos ir puoselėjamos vertybės sudaro prielaidas gyvybingai, laisvę branginančiai pilietinei visuomenei, atvirai pasauliui ir tiems, kurie gerbia Lietuvos valstybę, jos istoriją, gyvenimo būdą bei laikosi valstybės įstatymų. Valstybė, išlaikydama tvirtus ryšius su lietuvių diaspora bei saugodama, įamžindama ir aktualizuodama Lietuvos Respublikos tautinių bendrijų kultūrinį paveldą, skatina kultūros, švietimo ir mokslo kūrybingumą bei atvirumą.

11. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai yra:

11.1. *valstybės suverenumas, teritorijos vientisumas ir demokratinė konstitucinė santvarka.* Lietuvos Respublikos piliečių teisė laisvai rinkti savo politinius atstovus laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatų užtikrina gyvybingą demokratinę konstitucinę santvarką, žmogaus teisių bei laisvių apsaugą, valstybės suverenumą, teritorijos vientisumą ir nepriklausomybę bei yra valstybės raidos ir piliečių gerovės kūrimo pagrindas;

11.2. *taika, gyventojų gerovė ir saugi aplinka valstybės raidai.* Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui yra būtina jos vidaus gyvenimo sričių pažanga, užtikrinanti tvarią demografinę ir ekonominę raidą, visuomenės saugumą ir sveikatą, socialinės atskirties ir pajamų nelygybės, visuomenės poliarizacijos mažinimą, teroro ir smurtinio ekstremizmo prevenciją, kritinės infrastruktūros apsaugą ir atsparumą, energijos ir kitų išteklių saugų bei nepertraukiamą tiekimą ir reikiamo valstybės atsargų rezervo užtikrinimą, viešąjį, informacinį ir kibernetinį saugumą, atsparumą korupcijai, koordinuotą valstybės pasirengimą valdyti krizes, švarią gamtinę aplinką ir jos tvarumą;

11.3. *euroatlantinės bendrijos gyvybingumas ir vieningumas.* Lietuvos Respubliką stiprina narystė NATO ir ES bei Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) karinis ir politinis buvimas Europoje ir regione. NATO išlieka vienintelė ir esminė kolektyvinės gynybos organizacija, todėl NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos stiprinimas, užtikrinant nuolatinį ir tvirtą NATO ir sąjungininkų karinį buvimą regione, yra kertinė Lietuvos Respublikos saugumo garantija. ES plėtoja bendrą saugumo ir gynybos politiką, kurioje dalyvaudama Lietuvos Respublika stiprina savo saugumą ir pajėgumus. ES remia Lietuvos Respublikos ir kitų regiono šalių infrastruktūros projektus, didinančius Baltijos valstybių ekonominį ir energetinį saugumą. ES ir NATO gyvybingumas ir vieningumas, visų euroatlantinės bendrijos valstybių saugumas ir solidarumas yra reikšminga Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimo sąlyga.

III SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGUMO APLINKA

12. Globali ir regioninė saugumo aplinka išlieka dinamiška ir kompleksiška. Tarptautinės saugumo sistemos poslinkiai bei stiprėjantis autoritarinių valstybių veikimas prieš demokratines valstybes daro saugumo aplinką vis sunkiau prognozuojamą. Tarptautinės teisės ir įsipareigojimų ignoravimas tampa naujų politinių, ekonominių, karinių įtampų ar konfliktų šaltiniu ir didina globalų nestabilumą.

13. Grėsmių kompleksiškumas pasižymi nykstančiomis skirtimis tarp karo ir taikos, išorinių ir vidinių, karinių ir nekarinių grėsmių, valstybinių ir nevalstybinių grėsmių šaltinių. Tai lemia didesnę hibridinių grėsmių iššūkį euroatlantinei bendruomenei, taigi ir Lietuvos Respublikai. Nekarinės, ardomosios veiklos priemonės vis dažniau naudojamos siekiant paveikti euroatlantinės bendruomenės valstybių saugumo interesus. Priešiški užsienio valstybių veiksmai, kuriais siekiama paveikti Lietuvos Respublikos politinius, socialinius ir ekonominius procesus išvengiant atpažinimo ir atsako, yra grėsmė valstybės saugumui.

14. Didžiausia grėsmė Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinių interesų užtikrinimui kyla iš augančio Rusijos Federacijos valdžios autoritarizmo, agresyvumo ir imperialistinių ambicijų įgyvendinimo karinėmis ir kitomis, nekonvencinėmis hibridinėmis priemonėmis. Vis dažniau ignoruodama ne tik tarptautinės bendruomenės nuomonę, bet ir pažeisdama tarptautinę teisę, Rusijos Federacijos valdžia kelia egzistencinę grėsmę Lietuvos Respublikai ir kartu visos euroatlantinės bendrijos saugumui.

15. Rusijos Federacija intensyviai vysto puolamuosius karinius pajėgumus, toliau tęsia agresiją valstybių kaimynių atžvilgiu, pažeidžia tarptautinės teisės normas ir principus. Vakarų karinėje apygardoje vykdoma intensyvi kariuomenės modernizacija, didinamas karinis kontingentas Kaliningrado srityje, vykdomos plataus masto puolamojo pobūdžio pratybos, grindžiamos konflikto su NATO valstybėmis scenarijais ir skirtos pasirengimo kariniams veiksams laikui trumpinti. Rusijos Federacija taip pat deklaruoja pasirengimą ir valią naudoti karinę jėgą siekdama savo tikslų, neatmesdama branduolinio ginklo panaudojimo galimybės prieš jo neturinčias valstybes, todėl karinėms grėsmėms Lietuvos Respublika turi ir toliau skirti daug dėmesio.

16. Autoritarinio Baltarusijos Respublikos politinio režimo priešiškus ir vykdomos provokacijos prieš Lietuvos Respubliką bei kitas demokratines valstybes didina nenusipėjamumą ir kelia naujų saugumo grėsmių. Auganti Rusijos Federacijos įtaka Baltarusijos Respublikai, politinės, ekonominės ir karinės abiejų valstybių integracijos stiprinimas neigiamai veikia Lietuvos Respublikos ir viso regiono saugumo aplinką. Papildomas grėsmes nacionaliniam saugumui kelia šių valstybių kuriamos šiuolaikinės technologijos ir programinė įranga, įgalinanti kenkiamąją jų veiklą.

17. Kinijos Liaudies Respublikos ekonominės ir karinės galios augimas, ambicijos perkurti tarptautinę tvarką ir vis agresyvesnis to siekimas tampa svarbiausia geopolitinės konkurencijos ir augančios įtampos tarp demokratinų ir autoritarinių valstybių ašimi. Kinijos Liaudies Respublikos komunistinė ideologija prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintoms vertybėms ir kartu valstybės nacionaliniams interesams. Europoje Kinijos Liaudies Respublika savo pozicijas daugiausia stiprina kurdama ekonominę ir technologinę priklausomybę. Ši valstybė remia privataus kiniško verslo plėtrą Vakaruose, tuo pačiu įpareigodama jį veikti jos naudai, įskaitant neteisėtą duomenų rinkimą ir perdavimą jos vyriausybei. Tai sudaro prielaidas stabdyti Vakarų valstybių ekonominę ir technologinę pažangą, ardyti vienybę ir mažinti savarankiškumą, šnipinėti, todėl šios tendencijos kelia grėsmę viso demokratinio pasaulio saugumui.

18. Prie globalios ir regioninio saugumo aplinkos nenusipėjamumo prisideda masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir kontrolės susitarimams kylantys pavojai. Europos saugumo padėtį blogina ESBO konvencinių ginklų kontrolės architektūros krizė, nulemta sistemingo Rusijos Federacijos ginklų kontrolės susitarimų pažeidinėjimo, nesilaikymo ar selektyvaus įgyvendinimo.

19. Vakarų valstybių grėsmių vertinimo skirtumai ar ne visada sutampantys interesai autoritarinių valstybių yra išnaudojami euroatlantinės bendrijos vienybei skaldyti. Nacionaliniai ir regioniniai procesai ar trečiųjų šalių veikla, kuria siekiama euroatlantinių saugumo struktūrų dezintegracijos ar teise grindžiamos tarptautinės tvarkos erozijos, kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams.

20. Užsienio valstybių įtaka kuriant ir išlaikant ekonominę ir energetinę priklausomybę bei tokios priklausomybės keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui išlieka aktualios, o jų valdymas reikalauja ypatingo dėmesio vertinant atitiktį nacionalinio saugumo interesams.

21. Baltijos valstybių elektros sistemos sinchronizacija ir prisijungimas prie kontinentinės Europos elektros tinklų sistemos, taip pat kitos strategiškai svarbios energetikos, ekonomikos ir ūkio pažeidžiamumo mažinimo priemonės gali paskatinti aktyvesnį priešiško užsienio valstybių veikimą prieš Lietuvos Respubliką.

22. Baltarusijos atominės elektrinės Astrave statybas, fizinį paleidimą ir eksploatavimo pradžią lydėję incidentai, atsakingų Baltarusijos Respublikos institucijų nenoras bendradarbiauti užtikrinant elektrinės saugumą bei neatsakingas požiūris į branduolinę saugą sukuria prielaidas rimtam branduoliniam incidentui. Todėl Baltarusijos atominės elektrinės Astrave eksploatavimas yra pavojus Lietuvos Respublikos gyventojams, reikalauja papildomų išteklių pasirengti galimų grėsmių valdymui ir kelia neigiamo poveikio aplinkai riziką.

23. Virsmo technologijų (dirbtinio intelekto, didžiųjų duomenų, autonominių, kvantinių ir kitų technologijų) plėtra nebėra vien ateities klausimas ir kuria ne tik galimybes, bet ir grėsmes. Tokios technologijos vis dažniau pritaikomos greitesniems, pavojingesniems ar sunkiau atpažįstamiems ir

atsekamiems veiksams prieš kitas valstybes vykdyti. Autoritarinės valstybės technologijas naudoja galiai didinti, stebėdamos ir siekdamos kontroliuoti savo ir užsienio valstybių piliečius bei įmones. Auganti takoskyra tarp laisvosios rinkos principais paremto demokratinų valstybių ir valstybės kontrole grįsto autoritarinių valstybių skaitmeninio suvereniteto suvokimo plečia saugumo aplinkos sampratą, skatina daugiau dėmesio atkreipti į skaitmeninę erdvę, duomenų valdymą, manipuliavimą, asmens privatumą ir balanso tarp asmeninio ir viešojo saugumo paieškas.

24. Intensyvus visų sričių skaitmeninimas reikalauja daugiau dėmesio skirti kibernetinėms ir informacinėms grėsmėms, ypač siekiant užtikrinti kritinės infrastruktūros apsaugą ir gyvybinių valstybės funkcijų tęstinumą, kovą su nusikaltimais skaitmeninėje erdvėje, visuomenės atsparumą kibernetinėms grėsmėms ir dezinformacijai.

25. Piliečių ir valstybės susvetimėjimas bei socialiniu, ekonominiu ar kultūriniu pagrindu kylantis susipriešinimas gali būti kurstomas ir išnaudojamas priešišku išorės jėgų. Politinio ir religinio ekstremizmo ideologijų, nesantaiką kurstančių, smurtą bei prievartą pateisinančių judėjimų populiarėjimas ir kiti visuomenės poliarizaciją skatinantys veiksniai kelia pavojų Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

26. Lietuvos Respublikos nacionalinis saugumas tiesiogiai ir netiesiogiai priklauso nuo ilgalaikių pavojų saugumui ir stabilumui Europos kaimynystėje. Šiuose regionuose augantis religinis ekstremizmas, įšaldyti konfliktai, nestabilios valstybės, jose atsiradęs galios ir saugumo vakuumas sudaro sąlygas plisti radikalizmui ir terorizmui, nekontroliuojamai migracijai, organizuotam nusikalstamumui, kilti humanitarinėms krizėms ir yra rimtas iššūkis ES vienybei.

27. Klimato kaita numatomoje ateityje Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams yra reikšminga kaip papildomas veiksnys, skatinantis konfliktus, migraciją, keliantis apsirūpinimo maistu bei vandeniu ir kitus iššūkius klimato kaitos labiausiai veikiamuose regionuose Europos kaimynystėje. Dėl klimato kaitos dažnėjantys ir intensyvėjantys ekstremalūs hidrometeorologiniai reiškiniai bei orų anomalijos reikalauja daugiau dėmesio skirti pasirengimui gamtinės kilmės krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms.

28. COVID-19 pandemija tapo išbandymu daugeliui valstybės sektorių, ekstremaliųjų situacijų ir krizių valdymo sistemai bei išryškino globalios ekonominės sistemos trūkumus. Pandemijos padariniai visuomenės sveikatai, socialinei ir ekonominei valstybės raidai reikalauja įvertinti išmoktas pamokas ir pritaikyti jas didinant valstybės ir visuomenės atsparumą galimiems didelio masto ateities pavojams. Technogeninių, gamtinių, sveikatos ar kitų krizių pavojus egzistuoja nuolat ir pasirengimas jį valdyti yra būtinas siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus.

29. Globalūs procesai, tokie kaip klimato kaita, technologinės pažangos padiktuoti pasaulio ekonomikos, darbo rinkų pokyčiai ir pramonės transformacijos, masinė žmonių migracija bei

demografinės tendencijos užima vis didesnę vietą saugumo ir gynybos darbotvarkėse. Būdama atsakinga euroatlantinės bendruomenės narė, Lietuvos Respublika turi prisidėti prie kolektyvinio šių klausimų sprendimo, kad šiandien priimami sprendimai prisidėtų prie saugesnės aplinkos ateityje kūrimo.

IV SKYRIUS

NACIONALINIO SAUGUMO POLITIKOS PRIORITETAIR UŽDAVINIAI

30. Atsižvelgiant į saugumo aplinką, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams užtikrinti nustatomi nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetai ir keliami uždaviniai, kuriems įgyvendinti reikia sutelktų valstybės ir jos piliečių pastangų. Nacionalinio saugumo prioritetai ir uždaviniai grupuojami pagal tris ramsčius:

30.1. valstybės gynybos;

30.2. valstybės ir visuomenės atsparumo;

30.3. Lietuvos Respublikos interesus atitinkančios tarptautinės saugumo sistemos.

Valstybės gynyba

31. Pagrindinis Lietuvos Respublikos gynybos ramstis yra kariuomenė, todėl jos stiprinimas ir toliau turi likti aukščiausias prioritetas, laikantis įsipareigojimo iki 2030 m. pasiekti 2,5 procento bendrojo vidaus produkto lygio krašto apsaugos finansavimą. Patikimas atgrasymas nuo agresijos ir valstybės gynyba negalima ir be sąjungininkų paramos, todėl būtina išlaikyti ir plėsti kolektyvinės gynybos garantijas. Kartu Lietuvos Respublikos geopolitinė situacija reikalauja, kad valstybės gynybai būtų pasirengusios ne tik nacionalinės ir NATO sąjungininkų pajėgos, bet ir civilinės valstybės bei savivaldybių institucijos, privatus sektorius ir piliečiai. Visi šie elementai yra būtini visuotinės gynybos modeliui ir besąlygiškai gynybai įgyvendinti.

32. Nacionalinių karinių pajėgumų stiprinimo uždaviniai:

32.1. didinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir parengtį, daugiausia dėmesio skiriant kariavimo sausumoje gebėjimų vystymui;

32.2. plėtoti augančią kibernetinės operacinės erdvės svarbą atitinkančius kibernetinio saugumo ir gynybos pajėgumus, užtikrinti nacionalinius gebėjimus vykdyti karines operacijas kibernetinėje erdvėje;

32.3. stiprinti oro erdvės gynybą, valstybės saugumo poreikius atitinkantį oro ir jūros erdvės stebėjimą, elektroninės kovos pajėgumus, užtikrinti saugų informacijos perdavimą bei valdymą ir vadovavimą;

32.4. Lietuvos kariuomenę komplektuoti mišriuoju principu iš profesinės karo tarnybos, privalomosios pradinės karo tarnybos karių ir karių savanorių, kad būtų užtikrintas pakankamas taikos meto Lietuvos kariuomenės struktūros užpildymas, įvertinti poreikį ir priimti sprendimus dėl privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiaus augimo ir perėjimo prie visuotinės karo prievolės;

32.5. plėtoti aktyvųjį kariuomenės personalo rezervą, kad jis būtų pakankamas karo meto Lietuvos kariuomenės struktūrai užpildyti, tinkamai parengtas ir aprūpintas valstybės ginkluotos gynybos poreikiams užtikrinti;

32.6. užtikrinti nuoseklų Lietuvos kariuomenės parengtumo didinimą, išlaikyti ir vystyti aukštos parengties, įskaitant ypač aukštos parengties, kariuomenės vienetus, skirtus nedelsiant reaguoti tiek į karines grėsmes, tiek į hibridinius vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, stiprinti sąveiką ir pasirėngimą tokioms situacijoms su viešąjį saugumą užtikrinančiomis institucijomis;

32.7. užtikrinti savalaikį Lietuvos kariuomenės poreikius atitinkančios infrastruktūros, ypač poligonų, vystymą, plėtoti priimančiosios šalies paramos pajėgumus ir infrastruktūrą, sudarančią sąlygas nuolatiniam sąjungininkų pajėgų buvimui bei greitam ir sklandžiam jų dislokavimui ir veikimui Lietuvos Respublikoje;

32.8. plėtoti logistikos pajėgumus, užtikrinti ginkluotosioms pajėgoms reikalingų atsargų kaupimą, tiekimo grandinių saugumą ir atsparumą, diegti inovatyvius sprendimus šiems resursams įsigyti ir valdyti;

32.9. stiprinti civilinio ir karinio sektoriaus bendradarbiavimą karinių inovacijų srityje, parengti ir įgyvendinti gynybos ir saugumo pramonės gaires, siekiant valstybės ginkluotos gynybos ir viešojo saugumo užtikrinimo poreikius atitinkančios plėtros, sudaryti sąlygas didinti šio sektoriaus konkurencingumą ir skatinti inovacijas;

32.10. įtraukti virsmo technologijų pajėgumų siekius į nacionalinį gynybos planavimą, atsižvelgiant į NATO gynybos planavimo proceso keliamus reikalavimus;

32.11. stiprinti ginkluotąsias pajėgas sudarančių institucijų parengtumą veikti su Lietuvos kariuomene, aprūpinant NATO standartus atitinkančia ginkluote, amunicija ir ekipuote.

33. Kolektyvinio saugumo garantijų stiprinimo uždaviniai:

33.1. plėtoti ir stiprinti NATO kolektyvinės gynybos dimensiją ir pasirėngimą vykdyti visus Šiaurės Atlanto sutartyje numatytus įsipareigojimus, ypač 5 straipsnio kolektyvinės gynybos nuostatas;

33.2. atsižvelgiant į saugumo grėsmes regione, užtikrinti NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos priemonių tęstinumą ir plėtrą jame;

33.3. plėtoti NATO kolektyvinės gynybos planus, užtikrinant greitą ir patikimą pastiprinimą ir atsaką agresijos atveju;

33.4. siekti kuo didesnio nuolatinio JAV, Vokietijos Federacinės Respublikos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau – Jungtinė Karalystė) ir kitų sąjungininkų buvimo Lietuvos Respublikoje ir regione, sustiprinančio atgrasymą ir užtikrinančio kolektyvinę gynybą;

33.5. remti ES saugumo ir gynybos stiprinimo iniciatyvas ir jose dalyvauti, prioritetą teikiant toms ES iniciatyvoms, kurios prisideda prie karinio mobilumo bei kibernetinio saugumo didinimo, taip pat Lietuvos Respublikai prioritetinių karinių pajėgumų vystymo, kartu užtikrinant ES bendrosios saugumo ir gynybos politikos suderinamumą su NATO tikslais ir jos atvirumą transatlantiniais partneriams, stiprinti NATO ir ES bendradarbiavimą;

33.6. stiprinti karinį bendradarbiavimą ir sąveiką su sąjungininkais ir partneriais regione, visų pirma su Lenkijos Respublika, Latvijos Respublika ir Estijos Respublika, testuoti nacionalinių gynybos ir pajėgumų vystymo planų koordinavimą ir sinchronizavimą, didinti karinį suderinamumą dalyvaujant karinėse pratybose;

33.7. dalyvauti NATO, JT ar sąjungininkų vadovaujamose operacijose ir misijose, prisidėti prie ES krizių valdymo iniciatyvų, įskaitant dalyvavimą ES bendros saugumo ir gynybos politikos operacijose ir misijose.

34. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei piliečių pasirengimo remti ginkluotos gynybos uždavinių vykdymą užtikrinimo uždaviniai:

34.1. parengti valstybės gynybos planą, kuris apibrėžtų civilinių Lietuvos Respublikos institucijų, privataus sektoriaus ir piliečių vaidmenį bei veiksmus valstybės gynyboje įvykus ginkluotam užpuolimui, ir užtikrinti kryptingą pasirengimą šio plano įgyvendinimui;

34.2. plėtoti valstybės mobilizacijos sistemą, užtikrinant praktinę mobilizacijos sistemos dalyvių pasirengimą, apsirūpinimą reikalingais ištekliais ir sklandų valdymą;

34.3. įgyvendinti su valstybės gynyba susijusius NATO pagrindinius atsparumo reikalavimus, numatyti už įgyvendinimo koordinavimą atsakingą instituciją;

34.4. užtikrinti, kad civilinių sektorių, ypač transporto, energetikos, finansų ir kredito, informacinių technologijų ir telekomunikacijų, žemės ir maisto ūkio plėtra atitiktų pasirengimo valstybės ginkluotai gynybai poreikius, didintų ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą ir saugumą, garantuotų pakankamą strateginę rezervą ar reikalingus gamybos pajėgumus;

34.5. nuosekliai gerinti priimančiosios šalies karinio mobilumo sąlygas, vystant dvejopos paskirties kariniams poreikiams svarbią civilinę infrastruktūrą;

34.6. plėtoti viešojo ir privataus bei nevyriausybinių sektorių dialogą, didinant jų supratimą apie nacionalinį saugumą ir vaidmenį valstybės gynyboje;

34.7. ugdyti valstybę ginti pasiryžusius piliečius, jų valią gintis, remiant pilietiškumą ir patriotiškumą ugdančias nevyriausybines organizacijas, plečiant gynybos pagrindų mokymą visose švietimo pakopose ir įgyvendinant inovatyvias neformaliojo ugdymo priemones;

34.8. didinti Lietuvos šaulių sąjungos integraciją į valstybės nacionalinio saugumo ir gynybos sistemą, stiprinant jos ir jos narių pasirengimą dalyvauti ginkluotoje valstybės gynyboje ir, remiant jos pastangas organizuoti ir koordinuoti neginkluotą gynybą bei nesmurtinį pilietinį pasipriešinimą, remti jos vykdomą pilietinį ir patriotinį ugdymą.

Valstybės ir visuomenės atsparumas

35. Valstybės ir visuomenės atsparumas prisideda prie atgrasymo nuo agresijos ir yra pirmoji gynybos linija. Atsparumas sumažina priešiško jėgų galimybes daryti neigiamą poveikį valstybei ir visuomenei bei sukuria tvirtesnį pagrindą tvariam valstybės vystymuisi. Gebėjimas be didelių pasekmių atlaikyti bet kokią valstybės ar visuomenės sutrikdymą, kuo greičiau po jo grįžti į pirminę būklę arba greitai prisitaikyti prie pakitusių aplinkybių yra trys pagrindiniai atsparumo kriterijai. Atsparumo didinimas yra nuolatinis procesas, turintis apimti visas valstybės gyvenimo sritis.

36. Valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas užtikrinimo uždaviniai:

36.1. plėtoti nacionalinius grėsmių vertinimo ir išankstinio perspėjimo pajėgumus, reguliariai organizuoti mokymus ir pratybas, siekiant užtikrinti veiksmingą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, pasirengimą joms ir jų valdymo sistemos veikimą;

36.2. sukurti vientisą krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemą, užtikrinti jos sąveiką su mobilizacijos sistema;

36.3. plėtoti civilinės saugos sistemos pajėgumus, stiprinant kompetencijas civilinės saugos srityje, organizacinį parengtumą, užtikrinant pakankamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius;

36.4. ypatingą dėmesį skirti pasirengimui galimoms avarijoms Baltarusijos atominėje elektrinėje Astrave, didinant valstybės ir savivaldybių institucijų pasirengimą, civilinės saugos sistemos ir Lietuvos kariuomenės pajėgumus, kad būtų užtikrintas efektyvus reikalingų funkcijų atlikimas galimos avarijos atveju;

36.5. vystyti viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų gebėjimus ir pajėgumus veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų metu ar atremti hibridines grėsmes ir dalyvauti valstybės gynyboje, užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą;

36.6. nustatyti tvarius valstybės rezervo kaupimo principus ir kriterijus, įdiegti inovatyvius jo administravimo sprendimus bei užtikrinti reikiamą valstybės rezervo kaupimą;

36.7. įgyvendinti klimato kaitai mažinti ir prisitaikyti prie jos skirtus projektus, ypač siekiant geriau pasirengti klimato kaitos nulemtoms ekstremaliosioms situacijoms ar galimiems geopolitiniais pokyčiams, tokiems kaip masinė migracija ar konfliktai dėl išteklių;

36.8. didinti visuomenės savisaugos kultūrą – gilinti žinias, kaip pasirengti galimoms krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms, apsirūpinti būtiniausiais maisto produktais ir geriamuoju vandeniu, lavinti savo saugumo užtikrinimo įgūdžius.

37. Kibernetinio ir informacinio saugumo bei atsparumo stiprinimo uždaviniai:

37.1. plėtoti kibernetinio saugumo ir gynybos pajėgumus, siekiant užtikrinti nuolatinę nacionalinės kibernetinio saugumo ir gynybos sistemos plėtrą, efektyvų kibernetinių incidentų atpažinimą, prevenciją, užkardymą ir valdymą, vystyti veiksmingą viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą šioje srityje;

37.2. užtikrinti, kad valstybės skaitmeninimas, vykdamas duomenų atvėrimo, skaitmeninės infrastruktūros, elektroninių paslaugų, skaitmeninio turinio ar duomenų kūrimo, plėtros ir kitas skaitmeninimo iniciatyvas, atitiktų nacionalinio saugumo interesus;

37.3. sudaryti sąlygas valstybei ir visuomenei saugiai naudotis naujų technologijų teikiamomis galimybėmis ir užtikrinti, kad ypatingos svarbos informacinėje infrastruktūroje bei valstybės informaciniuose ištekliuose būtų naudojama tik patikimų gamintojų įranga, o naujų technologijų, tokių kaip dirbtinio intelekto, daiktų interneto, 5G ryšio ir kitų, diegimas ir valstybės skaitmeninimas būtų vykdomas laikantis aukščiausių kibernetinės saugos ir atsparumo standartų, užtikrinti nepertraukiamą ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros veikimą krizių atveju;

37.4. skatinti kibernetinio saugumo kultūrą per viešojo, privataus, nevyriausybinių ir mokslo sektorių bendradarbiavimą, mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtrą, tarptautinį bendradarbiavimą bei visuomenės švietimą, kibernetinio saugumo raštingumą;

37.5. plėtoti valstybės institucijų ir įstaigų gebėjimus vykdyti kryptingą kovą su dezinformacija, siekiant užtikrinti koordinuotą informacinės aplinkos stebėjimą, analizę, vertinimą ir operatyvų perspėjimą bei savalaikį reagavimą į informacinius incidentus;

37.6. stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, tobulinant švietimo sistemą, plėtojant kultūros paslaugas, ugdant kritinį mąstymą ir vykdamas koordinuotas žiniasklaidos, medijų ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinti viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą;

37.7. užtikrinti sąlygas žiniasklaidos veiklos gyvybingumui, nepriklausomumui, skaidrumui ir pliuralizmui, taip pat ir per subalansuotą ir nuoseklią valstybės paramos bei mokesčių politiką;

37.8. plėtoti bendradarbiavimą NATO, ES ir daugiašaliais formatais kibernetinio saugumo ir kovos su dezinformacija srityje, siekiant ne tik stiprinti Lietuvos Respublikos gebėjimus bei

pajėgumus šioje srityje, bet ir panaudoti turimas žinias bei kompetencijas kolektyvinio euroatlantinės bendruomenės saugumo labui.

38. Priešiškos užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybų veiklos užkardymo uždaviniai:

38.1. vystyti inovatyvią ir technologiškai pažangią žvalgybą ir kontržvalgybą, įgyvendinančią žvalgybos informacijos poreikius;

38.2. užkardyti Lietuvos Respublikos interesams priešišką užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo institucijų bei su jomis susijusių asmenų veiklą Lietuvos Respublikoje;

38.3. stiprinti paslapčių subjektų ir gyventojų saugumo kultūrą – suvokimą apie grėsmes ir apsisaugojimą nuo jų, tinkamą valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apsaugą, vykdyti šviečiamąją veiklą – aiškinti apie užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo struktūrą bei su jomis susijusių asmenų keliamas grėsmes ir veiklos būdus;

38.4. tobulinti žvalgybos institucijų kontrolės ir priežiūros sistemą, užtikrinant jos elementų politinį neutralumą, institucinį nepriklausomumą ir žmogaus teisių bei laisvių apsaugą.

39. ES išorės sienos apsaugos, migracijos procesų valdymo užtikrinimo uždaviniai, atsižvelgiant į kintančią situaciją:

39.1. stiprinti ES išorės sienos apsaugą, siekti atnaujinti bendrą ES strateginį požiūrį į išorės sienų valdymą, nustatyti bendrus šių sienų stebėjimo standartus bei veiksmingai integruoti naujas priemones ES migracijos ir prieglobsčio srityje, kurios užkirstų kelią migracijos procesų instrumentalizavimui ir piktnaudžiavimui prieglobsčio teise, taip pat prioriteto tvarka įgyvendinti visos Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos modernizavimą, ypatingą dėmesį skiriant pažangių techninių sienos stebėjimo priemonių diegimui, fizinės sienos apsaugos ir įtvirtinimo stiprinimui, kompetentingų institucijų sąveikumo gerinimui, ryšių su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra „Frontex“ stiprinimui, funkcijoms vykdyti reikalingų priemonių užtikrinimui;

39.2. plėtoti ir vystyti nacionalinius informacinius išteklius ir infrastruktūrą, jų prieinamumą, vientisumą, konfidencialumą, sąveikumą su ES centrinėmis informacinėmis sistemomis, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugą bei migracijos procesų valdymą;

39.3. užtikrinti pasirengimą veiksmingai reaguoti į galimą neteisėtų migrantų antplūdį.

40. Terorizmo, ekstremizmo ir radikalizacijos prevencijos užtikrinimo uždaviniai:

40.1. užtikrinti nacionalinius pajėgumus teroristinei ar smurtinei ekstremistinei veiklai užkirsti, stiprinti reagavimo į teroro aktus pajėgas, įgyvendinti radikalizavimosi, teroristų verbavimo, terorizmo ir smurtinio ekstremizmo propagandos prevencines priemones, kartu saugant žmogaus teises ir saviraiškos laisvę;

40.2. tobulinti tarpinstitucinį terorizmo ar smurtinio ekstremizmo prevencijos ir kontrolės koordinavimo mechanizmą kaip sudedamąją krizių valdymo sistemos dalį, optimizuoti keitimąsi informacija apie terorizmo ir smurtinio ekstremizmo grėsmes tarp institucijų;

40.3. didinti visuomenės atsparumą radikalizmo sklaidai, šviesti visuomenę apie ekstremistinių ideologijų grėsmes.

41. Valstybės finansų sistemos apsaugos stiprinimo ir efektyvios kovos su organizuotu nusikalstamumu užtikrinimo uždaviniai:

41.1. vykdyti galimų grėsmių, susijusių su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir neteisėtais veiksmais, darančiais didžiausią žalą valstybės bei ES biudžetams, prevenciją ir rizikos mažinimo priemones;

41.2. plėtoti nacionalinio lygmens teisėsaugos sistemą ir specializuotų padalinių, skirtų kovoti su organizuotomis nusikalstamomis grupėmis, veiklą, tobulinti gebėjimus rasti nusikalstamu būdu įgytą turtą;

41.3. užtikrinti efektyvų tarptautiniu mastu organizuotų didelę žalą valstybės biudžetui darančių finansinių nusikaltimų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčio grobstymu, akcizų, pelno ir kitų mokesčių slėpimu ir vengimu, pinigų plovimu, neteisėtu praturtėjimu, atskleidimą ir tyrimą.

42. Korupcijos kontrolės ir prevencijos uždaviniai:

42.1. kurti korupcijai atsparią aplinką valstybėje, užtikrinti veiksmingą korupcijos kontrolę, apsaugoti valstybės interesus nuo galimos korupcijos, įskaitant ir korupcijos kaip priešiško veikimo prieš valstybę įrankio, įtakos;

42.2. formuoti valstybės institucijų ir įstaigų, verslo ir visuomenės antikorupcines nuostatas ir didinti antikorupcines kompetencijas, siekiant mažinti dėl korupcijos kylantį nepasitikėjimą tarp valstybės ir gyventojų.

43. Ekonominio ir energetinio saugumo užtikrinimo uždaviniai:

43.1. parengti priemones, skatinančias Lietuvos Respublikos ūkio subjektus nukreipti verslo ryšius nuo autoritarinių valstybių į demokratinių vertybių besilaikančias valstybes;

43.2. plėtoti ir veiksmingai įgyvendinti užsienio investicijų ir sandorių strateginiuose sektoriuose kontrolės sistemą, siekiant, kad investicijos į nacionaliniam saugumui svarbius ūkio sektorius, objektus ir jų apsaugos zonas ateitų tik iš Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančių investuotojų, perėjusių nacionalinį patikros mechanizmą;

43.3. mažinti Lietuvos Respublikos transporto sektoriaus, ypač geležinkelių ir uosto, priklausomybę nuo vienos šalies bei didinti diversifikaciją;

43.4. nacionalinėmis ir tarptautinėmis priemonėmis siekti Lietuvos Respublikos eksporto geografijos plėtos, didinti dalyvavimą pasaulinėse vertės grandinėse ir užtikrinti tiekimo grandinių atsparumą;

43.5. stiprinti karinės įrangos ir dvejojo naudojimo prekių importo, eksporto ir tranzito kontrolę, tobulinant teisės aktus ir didinant šią kontrolę atliekančių institucijų gebėjimus;

43.6. stiprinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumą, patikimumą ir atsparumą, įskaitant vietinės elektros generacijos didinimą, užtikrinant galimybes Lietuvos Respublikai savarankiškai apsirūpinti elektra, o elektros energetikos sistemai veikti savarankiškai izoliuotu režimu iki sinchronizacijos su kontinentiniais Europos tinklais;

43.7. užtikrinti kuo spartesnę visapusišką Lietuvos Respublikos integraciją į ES energetikos sistemas, skatinti energijos šaltinių tiekimo diversifikavimą ir darnią bei konkurencingą energetikos sektoriaus plėtrą;

43.8. telkti tarptautinės bendruomenės paramą dėl nesaugios Baltarusijos atominės elektrinės Astrave, siekiant Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir gyventojams keliančios grėsmę elektrinės uždarymo;

43.9. užtikrinti efektyvų elektros energijos rinkos ir elektros energetikos sistemos apsaugos priemonių nuo elektros energijos patekimo iš trečiųjų šalių, kuriose yra nesaugių branduolinių elektrinių, įgyvendinimą;

43.10. išlaikyti valstybės naftos ir naftos produktų atsargas bei rezervines atsargas, siekiant užtikrinti apsirūpinimą energijos ištekliais ir energija kritinėse situacijose;

43.11. užtikrinti apsirūpinimą savo gamybos maisto ištekliais, naudojant vietines žaliavas.

44. Sveikatos apsaugos sistemos atsparumo stiprinimo uždaviniai:

44.1. stiprinti nacionalinės sveikatos sistemos tvarumą, siekiant operatyviai ir efektyviai reaguoti krizių ir ekstremaliųjų situacijų, įskaitant ir susijusių su klimato kaita, atvejais;

44.2. gerinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros pritaikymą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, reaguojant į grėsmes sveikatai, užtikrinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

44.3. plėtoti grėsmių dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų (epidemijų, pandemijų) stebėseną, prognozavimą ir greito reagavimo į jas sistemą.

45. Visuomenės poliarizacijos mažinimo uždaviniai:

45.1. stiprinti nacionalinį identitetą, skatinantį pagarbą pamatinėms Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintoms vertybėms, piliečių išsipareigojimą išsaugoti ir stiprinti valstybę, visuomenės pilietinį ir patriotinį sąmoningumą, puoselėti istorinę atmintį, lietuvių kalbą ir kurti gyvybingą pilietinę visuomenę;

45.2. didinti informacijos prieinamumą neįgaliesiems, tautinių bendrijų atstovams, kitoms informacinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms;

45.3. mažinti pajamų nelygybę ir skurdo riziką lygi tobulinant socialinės paramos, socialinio draudimo ir socialinių paslaugų teikimo sistemas, pasirenkant efektyviausias ir veiksmingiausias išmokų ir mokesčių politikos priemones;

45.4. mažinti autoritarinių valstybių galimybę daryti neigiamą įtaką minkštosios galios priemonėmis, siekti, kad Lietuvos Respublikoje veikiantys mokslo ir studijų, kultūros, meno, pramogų srities juridiniai asmenys, kitos organizacijos, jų padaliniai turėtų kuo mažiau neekonominės kilmės ryšių ir santykių su autoritarinių valstybių subjektais;

45.5. stiprinti pilietinę visuomenę, nevyriausybinės organizacijas, siekiant kurti galimybes skirtingoms visuomenės grupėms įgyti bendras, visuomenę vienijančias patirtis per neformalią veiklą.

45.6. skatinti Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos problematikos mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą vystant viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą.

Lietuvos Respublikos interesus atitinkanti tarptautinė saugumo sistema

46. Lietuvos Respublikos nacionalinių saugumo interesų užtikrinimas labai priklauso nuo tarptautinių politinių procesų. Lietuvos Respublika turi aktyviai siekti dalyvauti šiuose procesuose grindama savo interesais ir užtikrindama kuo palankesnę tarptautinę saugumo aplinką, stiprindama teisę grindžiamą tarptautinę tvarką, euroatlantinės bendruomenės vienybę ir saugumo architektūrą Europoje. Plėtojami dvišaliai ryšiai bei dalyvavimas daugiašaliais ar regioniniais formatais turi atitikti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybes ir nacionalinio saugumo interesus.

47. Teise grindžiamos tarptautinės tvarkos stiprinimo uždaviniai:

47.1. visais tarptautiniais formatais siekti, kad būtų gerbiamos tarptautinės teisės normos ir principai, žmogaus teisės, valstybių suverenumas ir teritorijos vientisumas, būtų vykdomi tarptautiniai įsipareigojimai, kelti klausimus dėl autoritarinių valstybių daromų pažeidimų;

47.2. siekti, kad bendradarbiavimas daugiašaliais formatais, įskaitant JT, Europos Tarybą (ET) ir ESBO, prisidėtų prie taisyklėmis ir tarptautine teise paremtos tvarkos užtikrinimo, skatinti globalų demokratijų bendradarbiavimą, glaudesnę ES ir JT bendradarbiavimą saugumo srityje;

47.3. neįsitraukti į autoritarinių valstybių skatinamus ir buriamus tarptautinius formatus ar regionines organizacijas, nesuderinamas su demokratinių vertybių politika ir pažeidžiančias nacionalinio saugumo interesus;

47.4. aktyviai remti tarptautinių sankcijų priemones ir jų taikymą, tobulinti nacionalinius teisės aktus, tikslinant už sankcijų įgyvendinimą atsakingų valstybės institucijų kompetencijas, ypač sektoriinių sankcijų įgyvendinimo srityje.

48. Euroatlantinių saugumo struktūrų ir Europos saugumo architektūros stiprinimo uždaviniai:

48.1. plėtoti ir stiprinti transatlantinę ryšį, solidarumą bei vieningumą ir užtikrinti, kad transatlantinėje darbotvarkėje būtų laikomasi nedalomo transatlantinio regiono saugumo principo;

48.2. palaikyti iniciatyvas, orientuotas į euroatlantinės bendruomenės vienybės ir solidarumo stiprinimą, akcentuojant transatlantinio ryšio svarbą dvišaliuose ir daugiašaliuose formatuose;

48.3. plėtoti transatlantinį bendradarbiavimą vykdant technologijų plėtrą, kuriant ir vykdant jų normas, standartus ir teisinį reguliavimą, užkardyti nepatikimų technologijų tiekėjų, galinčių kelti grėsmę nacionalinio saugumo požiūriu svarbiuose sektoriuose, veiklą, stiprinti bendradarbiavimą atliekant virsmo technologijų tyrimus ir jas tobulinant;

48.4. nuosekliai ir aktyviai remti NATO atvirų durų politiką, Ukrainos ir Sakartvelo narystės NATO siekius, išlaikyti nuoseklią paramą ES plėtros procesui ir siekti didesnės ES paramos Rytų partnerystės valstybių saugumui ir atsparumui;

48.5. vykdyti kryptingą ir sistemingą nacionalinių ekspertų delegavimo į NATO, ES, kitas tarptautines institucijas ir organizacijas bei civilines misijas politiką, užtikrinančią kokybišką indėlį bei stiprinančią Lietuvos Respublikos įsitraukimą į tarptautinio bendradarbiavimo tinklą;

48.6. remti tarptautinių konvencijų, organizacijų ir iniciatyvų įgyvendinimą ir stiprinimą ginklų kontrolės, masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir nusiginklavimo srityse, prisidedant prie Lietuvos Respublikos ir NATO sąjungininkų saugumo tikslų;

48.7. siekti didesnio skaidrumo ir reguliavimo, susijusio su Rusijos Federacijos taktiniu branduoliniu ginklu Europoje;

48.8. išnaudoti ESBO platformą saugumui ir stabilumui Europoje stiprinti, įskaitant konvencinių ginklų kontrolės priemones, susitarimus dėl saugumo ir pasitikėjimo priemonių bei konfliktų sprendimo mechanizmus;

48.9. Cheminio ginklo uždraudimo organizacijoje siekti šalių atsakomybės už cheminio ginklo panaudojimą.

49. Dvišalio ir daugiašalio bendradarbiavimo plėtojimo ir Lietuvos Respublikos interesų atstovavimo pasaulyje stiprinimo uždaviniai:

49.1. pripažįstant JAV kaip esminį Lietuvos Respublikos saugumo garantą, plėtoti strateginį bendradarbiavimą su JAV, ypač saugumo ir gynybos srityje, siekiant nuolatinio JAV karinio buvimo Lietuvoje, taip pat kibernetinio saugumo, prekybos, technologijų ir energetikos, demokratijos ir žmogaus teisių sklaidos srityse;

49.2. vystyti strateginę partnerystę su Lenkijos Respublika ir siekti naujų bendradarbiavimo formų saugumo ir gynybos srityje, ypač stiprinti praktinį karinį bendradarbiavimą, įgyvendinti

Lietuvos ir Lenkijos bendrus energetikos ir susisiekimo infrastruktūros projektus, atsižvelgiant į karinio mobilumo reikalavimus, vystyti dvejopos paskirties civilinę infrastruktūrą;

49.3. plėtoti strateginį bendradarbiavimą su Vokietijos Federacine Respublika, išlaikyti jos angažavimąsi Lietuvos Respublikos ir regiono saugumui, nuolatinį karinį buvimą Lietuvos Respublikoje, toliau stiprinti bendradarbiavimą saugumo, gynybos, kovos su dezinformacija ir hibridinėmis grėsmėmis srityse;

49.4. vystyti dvišalį bendradarbiavimą su Jungtine Karalyste saugumo ir gynybos srityje, siekiant jį pakelti iki strateginės partnerystės lygmens, aktyviai dalyvauti Jungtinės Karalystės vadovaujamų aukštos parengties Jungtinių ekspedicinių pajėgų (JEF) veikloje ir stiprinti dėmesį Baltijos jūros regiono saugumo klausimams;

49.5. plėtoti bendradarbiavimą su Prancūzijos Respublika, siekiant šios strategiškai svarbios valstybės paramos Lietuvos Respublikos interesų įgyvendinimui;

49.6. stiprinti bendradarbiavimą ir koordinavimą dėl bendrų interesų saugumo ir gynybos srityje atstovavimo su Latvijos Respublika ir Estijos Respublika, vystyti bendrus Baltijos valstybių saugumą stiprinančius projektus, aktyviai remti ir skatinti stiprią Švedijos Karalystės ir Suomijos Respublikos partnerystę ir glaudų bendradarbiavimą su NATO;

49.7. siekti palankių sprendimų Lietuvos Respublikai plėtojant, kuriant ir stiprinant bendraminčių koalicijas ir regioninius, taip pat parlamentinius formatus, kurie prisideda prie Lietuvos Respublikos ir partnerių saugumo, įskaitant Sustiprintos partnerystės Šiaurės Europoje iniciatyvą (E-PINE), JAV ir Baltijos šalių strateginį dialogą (USBD), JAV ir Šiaurės–Baltijos šalių formatą (NBUS), Šiaurės ir Baltijos šalių aštuoneto (NB8), Bukarešto 9 NATO rytinio flango šalių grupę, NATO Parlamentinę Asamblėją, Baltijos šalių, Liublino trikampio veiklą.

49.8. plėtoti dvišalį bendradarbiavimą su Japonija, siekiant jį pakelti iki strateginės partnerystės, kuri sukurtų tvirtą pagrindą gilinti dvišalį abipusiškai naudingą bendradarbiavimą, lygmens;

49.9. Indijos ir Ramiojo vandenynų regione stiprinti ryšius su demokratinėmis ir atviromis bendradarbiavimui su Vakarais valstybėmis – Australija, Japonija, Pietų Korėja, Naująja Zelandija bei atskiromis Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) šalimis, siekiant plėsti politinius ir diplomatinius ryšius, ekonominį bendradarbiavimą ir eksporto rinkas, diversifikuoti tiekimo grandines, pritraukti saugių investicijų, siekti tarptautinės teisės normų regione užtikrinimo.

50. Europos kaimynystės saugumo stiprinimo uždaviniai:

50.1. aktyviai dalyvauti ES Rytų kaimynystės politikos įgyvendinimo veikloje, remti ES Rytų partnerystės valstybių europinės ir euroatlantinės integracijos siekius, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės ypatumus, skatinti aktyvesnę ES įsitraukimą į regioninių konfliktų sprendimą;

50.2. plėtojant ES Rytų partnerystės politiką, tęsti aktyvų bendradarbiavimą su Ukraina, Sakartvelu ir Moldovos Respublika dvišaliu pagrindu Lietuvos Respublikai ir šioms valstybėms svarbiose srityse;

50.3. skleisti demokratijos, laisvosios rinkos, įstatymo viršenybės, skaidrumo ir atskaitomybės idėjas ir praktiką, remti nepriklausomą žiniasklaidą ir pilietines organizacijas bei demokratinius procesus, ginti žmogaus teises ir laisves Baltarusijos Respublikoje ir Rusijos Federacijoje;

50.4. prisidėti prie pietinės Europos kaimynystės saugumo ir stabilumo užtikrinimo, pietinės ES sienos apsaugos.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51. Vyriausybė, vadovaudamasi Strategijos nuostatomis, kiekvienais metais nustato grėsmių šalinimo ar mažinimo prioritetus ir užtikrina jų įgyvendinimą. Strategijoje nustatyti ilgojo laikotarpio nacionalinio saugumo politikos prioritetai ir uždaviniai, tačiau ji gali būti atnaujinama pasikeitus saugumo aplinkai.

52. Specifinė Strategijos vieta strateginių dokumentų hierarchijoje lemia tai, kad Strategija yra įgyvendinama rengiant planavimo dokumentus: Nacionalinį pažangos planą, ilgalaikes valstybines saugumo stiprinimo programas, plėtros programas ir nacionalines darbotvarkes.

53. Vyriausybė užtikrina, kad Strategijos nuostatos būtų įtrauktos į kitus strateginio planavimo dokumentus ir vykdomos.

54. Vyriausybė pateikia Seimui informaciją apie Strategijos nuostatų įgyvendinimą teikdama nacionalinio saugumo būklės ir plėtros ataskaitą, kuri yra sudedamoji Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinės veiklos ataskaitos dalis.

55. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas kasmet svarsto Strategijos nuostatų įgyvendinimą ir rengia klausymus, į kuriuos paprastai kviečiami valstybės institucijų ir įstaigų, mokslo, strateginių tyrimų ir analizės institucijų, taip pat nevyriausybinių organizacijų, veikiančių nacionalinio saugumo ir gynybos srityje, atstovai.

56. Valstybės gynimo taryba kasmet svarsto Strategijos nuostatų įgyvendinimą, teikia rekomendacijas dėl jos vykdymo ir keitimo.



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2002 M. GEGUŽĖS 28 D. NUTARIMO NR. IX-907 „DĖL NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2021 m. gruodžio 16 d. Nr. XIV-795
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimą Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJOS PATVIRTINIMO

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Nacionalinio saugumo strategiją (pridedama).“

Seimo Pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2002 m. gegužės 28 d.
nutarimu Nr. IX-907
(Lietuvos Respublikos Seimo
2021 m. gruodžio 16 d.
nutarimo Nr. XIV-795 redakcija)

NACIONALINIO SAUGUMO STRATEGIJA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinio saugumo strategija (toliau – Strategija) – svarbiausių saugios valstybės raidą apibrėžiančių nuostatų visuma. Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintomis vertybėmis, Strategijoje nustatomi esminiai nacionalinio saugumo interesai, pagrindiniai rizikos veiksniai, pavojai ir grėsmės šiems interesams, įtvirtinami valstybės nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetai, ilgojo laikotarpio uždaviniai valstybės saugumo būklei užtikrinti.

2. Tarptautinė sistema tampa vis sunkiau prognozuojama dėl pastaraisiais metais išryškėjusių globalių ir regioninių procesų. Stiprėjant autoritarinių ir demokratinių valstybių priešpriešai, autoritarinės valstybės, visų pirma Rusijos Federacija ir Kinijos Liaudies Respublika, kelia naujus iššūkius Vakarų demokratinėms valstybėms, jų partneriams ir visai euroatlantinei bendrijai. Lietuvos Respublika turi prisitaikyti prie pokyčių pasaulyje ir regione, gebėti veikti mažiau prognozuojamoje aplinkoje, efektyviau bendradarbiauti su sąjungininkais ir partneriais bei didinti valstybės ir visuomenės atsparumą kylančioms grėsmėms.

3. Lietuvos Respublika savo nacionalinį saugumą suvokia kaip sutelktomis Lietuvos valstybės ir piliečių pastangomis vykdomą valstybingumo ir demokratijos plėtrą bei stiprinimą, Tautos saugaus būvio ir valstybės vidaus bei išorės saugumo užtikrinimą, kiekvieno potencialaus užpuoliko atgrasymą, Lietuvos Respublikos nepriklausomybės, teritorijos vientisumo ir konstitucinės santvarkos gynimą.

4. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politika yra atvira, skaidri ir nekonfrontacinė, puoselėjanti ir ginanti deklaruojamas vertybes bei šalies nacionalinius interesus. Lietuvos Respublika nė vienos valstybės nelaiko savo priešu ir prisideda prie tarptautinės taikos ir visa apimančio saugumo, grindžiamo laisvės ir demokratijos sklaidos, žmogaus teisių ir laisvių gynimo, tarptautinės teisės viršenybės bei daugiašalio bendradarbiavimo palaikymu.

5. Lietuvos Respublikos nacionalinis saugumas yra euroatlantinės bendrijos saugumo dalis. Lietuvos Respublika laikosi Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) ir Europos Sąjungos (toliau – ES) nedalomo saugumo politikos: grėsmė vienos NATO ar ES valstybės narės saugumui yra grėsmė ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui. Nedalomo saugumo politiką Lietuvos Respublika įgyvendina savarankiškai, bendradarbiaudama su kitomis valstybėmis ir per tarptautines organizacijas. Lietuvos Respublika dalyvauja stiprinant tarptautinį saugumą ir prisiima savąją dalį įsipareigojimų.

6. Strategija yra grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, NATO ir ES sutartimis, NATO ir ES strateginiuose saugumo ir gynybos politikos dokumentuose pateiktais strateginiais tikslais ir veiklos gairėmis. Lietuvos Respublika laikosi visuotinai pripažintų tarptautinės teisės normų, principų ir įsipareigojimų, įtvirtintų Jungtinių Tautų (toliau – JT), Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) ir Europos Tarybos dokumentuose.

7. Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą užtikrina valstybės piliečiai, jų bendrijos ir organizacijos, Lietuvos Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, kariuomenė, policija, žvalgybos bei visos kitos valstybės institucijos ir įstaigos, vykdydamos savo pareigas ir atlikdamos funkcijas nacionalinio saugumo srityje. Šiuolaikinių grėsmių akivaizdoje visa apimančio saugumo užtikrinimas reikalauja didesnio viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo nacionalinio saugumo srityje.

II SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS GINAMOS VERTYBĖS IR NACIONALINIAI SAUGUMO INTERESAI

8. Nacionalinio saugumo užtikrinimas yra būtina valstybės ir visuomenės klestėjimo sąlyga. Nacionalinio saugumo interesai yra grindžiami Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintomis vertybėmis. Šios vertybės kartu su nacionalinio saugumo interesais lemia svarbiausius užsienio, gynybos ir vidaus politikos tikslus.

9. Lietuvos Respublika brangina ir saugo:

9.1. valstybės nepriklausomybę, suverenitetą ir demokratiją, teritorijos vientisumą, demokratinę konstitucinę santvarką;

9.2. per daugelį amžių susikūrusią valstybingumo tradiciją, kuri buvo išlaikyta Europą vienijančios krikščioniškosios kultūros pagrindu, nepriklausomos Lietuvos valstybės istorinę atmintį, lietuvių tautos kultūrinę tapatybę ir kalbą;

9.3. tvarų bendros gyventojų socialinės ir ekonominės gerovės augimą, gyventojų saugumą ir sveikatą, žmogaus teises ir laisves.

10. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos ir puoselėjamos vertybės sudaro prielaidas gyvybingai, laisvę branginančiai pilietinei visuomenei, atvirai pasauliui ir tiems, kurie gerbia Lietuvos valstybę, jos istoriją, gyvenimo būdą bei laikosi valstybės įstatymų. Valstybė, išlaikydama tvirtus ryšius su lietuvių diaspora bei saugodama, įamžindama ir aktualizuodama Lietuvos Respublikos tautinių bendrijų kultūrinį paveldą, skatina kultūros, švietimo ir mokslo kūrybingumą bei atvirumą.

11. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai yra:

11.1. *valstybės suverenumas, teritorijos vientisumas ir demokratinė konstitucinė santvarka.* Lietuvos Respublikos piliečių teisė laisvai rinkti savo politinius atstovus laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatų užtikrina gyvybingą demokratinę konstitucinę santvarką, žmogaus teisių bei laisvių apsaugą, valstybės suverenumą, teritorijos vientisumą ir nepriklausomybę bei yra valstybės raidos ir piliečių gerovės kūrimo pagrindas;

11.2. *taika, gyventojų gerovė ir saugi aplinka valstybės raidai.* Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui yra būtina jos vidaus gyvenimo sričių pažanga, užtikrinanti tvarią demografinę ir ekonominę raidą, visuomenės saugumą ir sveikatą, socialinės atskirties ir pajamų nelygybės, visuomenės poliarizacijos mažinimą, teroro ir smurtinio ekstremizmo prevenciją, kritinės infrastruktūros apsaugą ir atsparumą, energijos ir kitų išteklių saugų bei nepertraukiamą tiekimą ir reikiamo valstybės atsargų rezervo užtikrinimą, viešąjį, informacinį ir kibernetinį saugumą, atsparumą korupcijai, koordinuotą valstybės pasirengimą valdyti krizes, švarią gamtinę aplinką ir jos tvarumą;

11.3. *euroatlantinės bendrijos gyvybingumas ir vieningumas.* Lietuvos Respubliką stiprina narystė NATO ir ES bei Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) karinis ir politinis buvimas Europoje ir regione. NATO išlieka vienintelė ir esminė kolektyvinės gynybos organizacija, todėl NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos stiprinimas, užtikrinant nuolatinį ir tvirtą NATO ir sąjungininkų karinį buvimą regione, yra kertinė Lietuvos Respublikos saugumo garantija. ES plėtoja bendrą saugumo ir gynybos politiką, kurioje dalyvaudama Lietuvos Respublika stiprina savo saugumą ir pajėgumus. ES remia Lietuvos Respublikos ir kitų regiono šalių infrastruktūros projektus, didinančius Baltijos valstybių ekonominį ir energetinį saugumą. ES ir NATO gyvybingumas ir vieningumas, visų euroatlantinės bendrijos valstybių saugumas ir solidarumas yra reikšminga Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimo sąlyga.

III SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGUMO APLINKA

12. Globali ir regioninė saugumo aplinka išlieka dinamiška ir kompleksiška. Tarptautinės saugumo sistemos poslinkiai bei stiprėjantis autoritarinių valstybių veikimas prieš demokratines valstybes daro saugumo aplinką vis sunkiau prognozuojamą. Tarptautinės teisės ir įsipareigojimų ignoravimas tampa naujų politinių, ekonominių, karinių įtampų ar konfliktų šaltiniu ir didina globalų nestabilumą.

13. Grėsmių kompleksiskumas pasižymi nykstančiomis skirtimis tarp karo ir taikos, išorinių ir vidinių, karinių ir nekarinių grėsmių, valstybinių ir nevalstybinių grėsmių šaltinių. Tai lemia didesnį hibridinių grėsmių iššūkį euroatlantinei bendruomenei, taigi ir Lietuvos Respublikai. Nekarinės, ardomosios veiklos priemonės vis dažniau naudojamos siekiant paveikti euroatlantinės bendruomenės valstybių saugumo interesus. Priešiški užsienio valstybių veiksmai, kuriais siekiama paveikti Lietuvos Respublikos politinius, socialinius ir ekonominius procesus išvengiant atpažinimo ir atsako, yra grėsmė valstybės saugumui.

14. Didžiausia grėsmė Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir nacionalinių interesų užtikrinimui kyla iš augančio Rusijos Federacijos valdžios autoritarizmo, agresyvumo ir imperialistinių ambicijų įgyvendinimo karinėmis ir kitomis, nekonvencinėmis hibridinėmis priemonėmis. Vis dažniau ignoruodama ne tik tarptautinės bendruomenės nuomonę, bet ir pažeisdama tarptautinę teisę, Rusijos Federacijos valdžia kelia egzistencinę grėsmę Lietuvos Respublikai ir kartu visos euroatlantinės bendrijos saugumui.

15. Rusijos Federacija intensyviai vysto puolamuosius karinius pajėgumus, toliau tęsia agresiją valstybių kaimynių atžvilgiu, pažeidžia tarptautinės teisės normas ir principus. Vakarų karinėje apygardoje vykdoma intensyvi kariuomenės modernizacija, didinamas karinis kontingentas Kaliningrado srityje, vykdomos plataus masto puolamojo pobūdžio pratybos, grindžiamos konflikto su NATO valstybėmis scenarijais ir skirtos pasirengimo kariniams veiksams laikui trumpinti. Rusijos Federacija taip pat deklaruoja pasirengimą ir valią naudoti karinę jėgą siekdama savo tikslų, neatmesdama branduolinio ginklo panaudojimo galimybės prieš jo neturinčias valstybes, todėl karinėms grėsmėms Lietuvos Respublika turi ir toliau skirti daug dėmesio.

16. Autoritarinio Baltarusijos Respublikos politinio režimo priešiškus ir vykdomos provokacijos prieš Lietuvos Respubliką bei kitas demokratines valstybes didina nenuspėjamumą ir kelia naujų saugumo grėsmių. Auganti Rusijos Federacijos įtaka Baltarusijos Respublikai, politinės, ekonominės ir karinės abiejų valstybių integracijos stiprinimas neigiamai veikia Lietuvos Respublikos ir viso regiono saugumo aplinką. Papildomas grėsmes nacionaliniam saugumui kelia šių valstybių kuriamos šiuolaikinės technologijos ir programinė įranga, įgalinanti kenkiamąją jų veiklą.

17. Kinijos Liaudies Respublikos ekonominės ir karinės galios augimas, ambicijos perkurti tarptautinę tvarką ir vis agresyvesnis to siekimas tampa svarbiausia geopolitinės konkurencijos ir augančios įtampos tarp demokratinų ir autoritarinių valstybių ašimi. Kinijos Liaudies Respublikos komunistinė ideologija prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintoms vertybėms ir kartu valstybės nacionaliniams interesams. Europoje Kinijos Liaudies Respublika savo pozicijas daugiausia stiprina kurdama ekonominę ir technologinę priklausomybę. Ši valstybė remia privataus kiniško verslo plėtrą Vakaruose, tuo pačiu įpareigodama jį veikti jos naudai, įskaitant neteisėtą duomenų rinkimą ir perdavimą jos vyriausybei. Tai sudaro prielaidas stabdyti Vakarų valstybių ekonominę ir technologinę pažangą, ardyti vienybę ir mažinti savarankiškumą, šnipinėti, todėl šios tendencijos kelia grėsmę viso demokratinio pasaulio saugumui.

18. Prie globalios ir regioninio saugumo aplinkos nenuospėjamumo prisideda masinio naikinimo ginklų neplatinimo ir kontrolės susitarimams kylantys pavojai. Europos saugumo padėtį blogina ESBO konvencinių ginklų kontrolės architektūros krizė, nulemta sistemingo Rusijos Federacijos ginklų kontrolės susitarimų pažeidinėjimo, nesilaikymo ar selektyvaus įgyvendinimo.

19. Vakarų valstybių grėsmių vertinimo skirtumai ar ne visada sutampantys interesai autoritarinių valstybių yra išnaudojami euroatlantinės bendrijos vienybei skaldyti. Nacionaliniai ir regioniniai procesai ar trečiųjų šalių veikla, kuria siekiama euroatlantinių saugumo struktūrų dezintegracijos ar teise grindžiamos tarptautinės tvarkos erozijos, kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams.

20. Užsienio valstybių įtaka kuriant ir išlaikant ekonominę ir energetinę priklausomybę bei tokios priklausomybės keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui išlieka aktualios, o jų valdymas reikalauja ypatingo dėmesio vertinant atitiktį nacionalinio saugumo interesams.

21. Baltijos valstybių elektros sistemos sinchronizacija ir prisijungimas prie kontinentinės Europos elektros tinklų sistemos, taip pat kitos strategiškai svarbios energetikos, ekonomikos ir ūkio pažeidžiamumo mažinimo priemonės gali paskatinti aktyvesnį priešiško užsienio valstybių veikimą prieš Lietuvos Respubliką.

22. Baltarusijos atominės elektrinės Astrave statybas, fizinį paleidimą ir eksploatavimo pradžią lydėję incidentai, atsakingų Baltarusijos Respublikos institucijų nenoras bendradarbiauti užtikrinant elektrinės saugumą bei neatsakingas požiūris į branduolinę saugą sukuria prielaidas rimtam branduoliniam incidentui. Todėl Baltarusijos atominės elektrinės Astrave eksploatavimas yra pavojus Lietuvos Respublikos gyventojams, reikalauja papildomų išteklių pasirengti galimų grėsmių valdymui ir kelia neigiamo poveikio aplinkai riziką.

23. Virsmo technologijų (dirbtinio intelekto, didžiųjų duomenų, autonominių, kvantinių ir kitų technologijų) plėtra nebėra vien ateities klausimas ir kuria ne tik galimybes, bet ir grėsmes. Tokios technologijos vis dažniau pritaikomos greitesniems, pavojingesniems ar sunkiau atpažįstamiems ir

atsekamiems veiksams prieš kitas valstybes vykdyti. Autoritarinės valstybės technologijas naudoja galiai didinti, stebėdamos ir siekdamos kontroliuoti savo ir užsienio valstybių piliečius bei įmones. Auganti takoskyra tarp laisvosios rinkos principais paremto demokratinių valstybių ir valstybės kontrole grįsto autoritarinių valstybių skaitmeninio suvereniteto suvokimo plečia saugumo aplinkos sampratą, skatina daugiau dėmesio atkreipti į skaitmeninę erdvę, duomenų valdymą, manipuliavimą, asmens privatumą ir balanso tarp asmeninio ir viešojo saugumo paieškas.

24. Intensyvus visų sričių skaitmeninimas reikalauja daugiau dėmesio skirti kibernetinėms ir informacinėms grėsmėms, ypač siekiant užtikrinti kritinės infrastruktūros apsaugą ir gyvybinių valstybės funkcijų tęstinumą, kovą su nusikaltimais skaitmeninėje erdvėje, visuomenės atsparumą kibernetinėms grėsmėms ir dezinformacijai.

25. Piliečių ir valstybės susvetimėjimas bei socialiniu, ekonominiu ar kultūriniu pagrindu kylantis susipriešinimas gali būti kurstomas ir išnaudojamas priešiškų išorės jėgų. Politinio ir religinio ekstremizmo ideologijų, nesantaiką kurstančių, smurtą bei prievartą pateisinančių judėjimų populiarėjimas ir kiti visuomenės poliarizaciją skatinantys veiksniai kelia pavojų Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui.

26. Lietuvos Respublikos nacionalinis saugumas tiesiogiai ir netiesiogiai priklauso nuo ilgalaikių pavojų saugumui ir stabilumui Europos kaimynystėje. Šiuose regionuose augantis religinis ekstremizmas, įšaldyti konfliktai, nestabilios valstybės, jose atsiradęs galios ir saugumo vakuumas sudaro sąlygas plisti radikalizmui ir terorizmui, nekontroliuojamai migracijai, organizuotam nusikalstamumui, kilti humanitarinėms krizėms ir yra rimtas iššūkis ES vienybei.

27. Klimato kaita numatomoje ateityje Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams yra reikšminga kaip papildomas veiksnys, skatinantis konfliktus, migraciją, keliantis apsirūpinimo maistu bei vandeniu ir kitus iššūkius klimato kaitos labiausiai veikiamuose regionuose Europos kaimynystėje. Dėl klimato kaitos dažnėjantys ir intensyvėjantys ekstremalūs hidrometeorologiniai reiškiniai bei orų anomalijos reikalauja daugiau dėmesio skirti pasirengimui gamtinės kilmės krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms.

28. COVID-19 pandemija tapo išbandymu daugeliui valstybės sektorių, ekstremaliųjų situacijų ir krizių valdymo sistemai bei išryškino globalios ekonominės sistemos trūkumus. Pandemijos padariniai visuomenės sveikatai, socialinei ir ekonominei valstybės raidai reikalauja įvertinti išmoktas pamokas ir pritaikyti jas didinant valstybės ir visuomenės atsparumą galimiems didelio masto ateities pavojams. Technogeninių, gamtinių, sveikatos ar kitų krizių pavojus egzistuoja nuolat ir pasirengimas jį valdyti yra būtinas siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus.

29. Globalūs procesai, tokie kaip klimato kaita, technologinės pažangos padiktuoti pasaulio ekonomikos, darbo rinkų pokyčiai ir pramonės transformacijos, masinė žmonių migracija bei

demografinės tendencijos užima vis didesnę vietą saugumo ir gynybos darbotvarkėse. Būdama atsakinga euroatlantinės bendruomenės narė, Lietuvos Respublika turi prisidėti prie kolektyvinio šių klausimų sprendimo, kad šiandien priimami sprendimai prisidėtų prie saugesnės aplinkos ateityje kūrimo.

IV SKYRIUS

NACIONALINIO SAUGUMO POLITIKOS PRIORITETAIR UŽDAVINIAI

30. Atsižvelgiant į saugumo aplinką, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams užtikrinti nustatomi nacionalinio saugumo sistemos plėtros, užsienio, gynybos ir vidaus politikos prioritetai ir keliama uždaviniai, kuriems įgyvendinti reikia sutelktų valstybės ir jos piliečių pastangų. Nacionalinio saugumo prioritetai ir uždaviniai grupuojami pagal tris ramsčius:

- 30.1. valstybės gynybos;
- 30.2. valstybės ir visuomenės atsparumo;
- 30.3. Lietuvos Respublikos interesus atitinkančios tarptautinės saugumo sistemos.

Valstybės gynyba

31. Pagrindinis Lietuvos Respublikos gynybos ramstis yra kariuomenė, todėl jos stiprinimas ir toliau turi likti aukščiausias prioritetas, laikantis įsipareigojimo iki 2030 m. pasiekti 2,5 procento bendrojo vidaus produkto lygio krašto apsaugos finansavimą. Patikimas atgrasymas nuo agresijos ir valstybės gynyba negalima ir be sąjungininkų paramos, todėl būtina išlaikyti ir plėsti kolektyvinės gynybos garantijas. Kartu Lietuvos Respublikos geopolitinė situacija reikalauja, kad valstybės gynybai būtų pasirengusios ne tik nacionalinės ir NATO sąjungininkų pajėgos, bet ir civilinės valstybės bei savivaldybių institucijos, privatus sektorius ir piliečiai. Visi šie elementai yra būtini visuotinės gynybos modeliui ir besąlygiškai gynybai įgyvendinti.

32. Nacionalinių karinių pajėgumų stiprinimo uždaviniai:

32.1. didinti Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir parengtį, daugiausia dėmesio skiriant kariavimo sausumoje gebėjimų vystymui;

32.2. plėtoti augančią kibernetinės operacinės erdvės svarbą atitinkančius kibernetinio saugumo ir gynybos pajėgumus, užtikrinti nacionalinius gebėjimus vykdyti karines operacijas kibernetinėje erdvėje;

32.3. stiprinti oro erdvės gynybą, valstybės saugumo poreikius atitinkantį oro ir jūros erdvės stebėjimą, elektroninės kovos pajėgumus, užtikrinti saugų informacijos perdavimą bei valdymą ir vadovavimą;

32.4. Lietuvos kariuomenę komplektuoti mišriuoju principu iš profesinės karo tarnybos, privalomosios pradinės karo tarnybos karių ir karių savanorių, kad būtų užtikrintas pakankamas taikos meto Lietuvos kariuomenės struktūros užpildymas, įvertinti poreikį ir priimti sprendimus dėl privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiaus augimo ir perėjimo prie visuotinės karo prievolės;

32.5. plėtoti aktyvųjų kariuomenės personalo rezervą, kad jis būtų pakankamas karo meto Lietuvos kariuomenės struktūrai užpildyti, tinkamai parengtas ir aprūpintas valstybės ginkluotos gynybos poreikiams užtikrinti;

32.6. užtikrinti nuoseklų Lietuvos kariuomenės parengtumo didinimą, išlaikyti ir vystyti aukštos parengties, įskaitant ypač aukštos parengties, kariuomenės vienetus, skirtus nedelsiant reaguoti tiek į karines grėsmes, tiek į hibridinius vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, stiprinti sąveiką ir pasirengimą tokioms situacijoms su viešąjį saugumą užtikrinančiomis institucijomis;

32.7. užtikrinti savalaikį Lietuvos kariuomenės poreikius atitinkančios infrastruktūros, ypač poligonų, vystymą, plėtoti priimančiosios šalies paramos pajėgumus ir infrastruktūrą, sudarančią sąlygas nuolatiniam sąjungininkų pajėgų buvimui bei greitam ir sklandžiam jų dislokavimui ir veikimui Lietuvos Respublikoje;

32.8. plėtoti logistikos pajėgumus, užtikrinti ginkluotosioms pajėgoms reikalingų atsargų kaupimą, tiekimo grandinių saugumą ir atsparumą, diegti inovatyvius sprendimus šiems resursams įsigyti ir valdyti;

32.9. stiprinti civilinio ir karinio sektoriaus bendradarbiavimą karinių inovacijų srityje, parengti ir įgyvendinti gynybos ir saugumo pramonės gaires, siekiant valstybės ginkluotos gynybos ir viešojo saugumo užtikrinimo poreikius atitinkančios plėtros, sudaryti sąlygas didinti šio sektoriaus konkurencingumą ir skatinti inovacijas;

32.10. įtraukti virsmo technologijų pajėgumų siekius į nacionalinį gynybos planavimą, atsižvelgiant į NATO gynybos planavimo proceso keliamus reikalavimus;

32.11. stiprinti ginkluotąsias pajėgas sudarančių institucijų parengtumą veikti su Lietuvos kariuomene, aprūpinant NATO standartus atitinkančia ginkluote, amunicija ir ekipuote.

33. Kolektyvinio saugumo garantijų stiprinimo uždaviniai:

33.1. plėtoti ir stiprinti NATO kolektyvinės gynybos dimensiją ir pasirengimą vykdyti visus Šiaurės Atlanto sutartyje numatytus įsipareigojimus, ypač 5 straipsnio kolektyvinės gynybos nuostatas;

33.2. atsižvelgiant į saugumo grėsmes regione, užtikrinti NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos priemonių tęstinumą ir plėtrą jame;

33.3. plėtoti NATO kolektyvinės gynybos planus, užtikrinant greitą ir patikimą pastiprinimą ir atsaką agresijos atveju;

33.4. siekti kuo didesnio nuolatinio JAV, Vokietijos Federacinės Respublikos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau – Jungtinė Karalystė) ir kitų sąjungininkų buvimo Lietuvos Respublikoje ir regione, sustiprinančio atgrasymą ir užtikrinančio kolektyvinę gynybą;

33.5. remti ES saugumo ir gynybos stiprinimo iniciatyvas ir jose dalyvauti, prioritetą teikiant toms ES iniciatyvoms, kurios prisideda prie karinio mobilumo bei kibernetinio saugumo didinimo, taip pat Lietuvos Respublikai prioritetinių karinių pajėgumų vystymo, kartu užtikrinant ES bendrosios saugumo ir gynybos politikos suderinamumą su NATO tikslais ir jos atvirumą transatlantiniais partneriams, stiprinti NATO ir ES bendradarbiavimą;

33.6. stiprinti karinį bendradarbiavimą ir sąveiką su sąjungininkais ir partneriais regione, visų pirma su Lenkijos Respublika, Latvijos Respublika ir Estijos Respublika, tęsti nacionalinių gynybos ir pajėgumų vystymo planų koordinavimą ir sinchronizavimą, didinti karinį suderinamumą dalyvaujant karinėse pratybose;

33.7. dalyvauti NATO, JT ar sąjungininkų vadovaujamose operacijose ir misijose, prisidėti prie ES krizių valdymo iniciatyvų, įskaitant dalyvavimą ES bendros saugumo ir gynybos politikos operacijose ir misijose.

34. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei piliečių pasirengimo remti ginkluotos gynybos užduočių vykdymą užtikrinimo uždaviniai:

34.1. parengti valstybės gynybos planą, kuris apibrėžtų civilinių Lietuvos Respublikos institucijų, privataus sektoriaus ir piliečių vaidmenį bei veiksmus valstybės gynyboje įvykus ginkluotam užpuolimui, ir užtikrinti kryptingą pasirengimą šio plano įgyvendinimui;

34.2. plėtoti valstybės mobilizacijos sistemą, užtikrinant praktinę mobilizacijos sistemos dalyvių pasirengimą, apsirūpinimą reikalingais ištekliais ir sklandų valdymą;

34.3. įgyvendinti su valstybės gynyba susijusius NATO pagrindinius atsparumo reikalavimus, numatyti už įgyvendinimo koordinavimą atsakingą instituciją;

34.4. užtikrinti, kad civilinių sektorių, ypač transporto, energetikos, finansų ir kredito, informacinių technologijų ir telekomunikacijų, žemės ir maisto ūkio plėtra atitiktų pasirengimo valstybės ginkluotai gynybai poreikius, didintų ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą ir saugumą, garantuotų pakankamą strateginį rezervą ar reikalingus gamybos pajėgumus;

34.5. nuosekliai gerinti priimančiosios šalies karinio mobilumo sąlygas, vystant dvejopos paskirties kariniams poreikiams svarbią civilinę infrastruktūrą;

34.6. plėtoti viešojo ir privataus bei nevyriausybinių sektorių dialogą, didinant jų supratimą apie nacionalinį saugumą ir vaidmenį valstybės gynyboje;

34.7. ugdyti valstybę ginti pasiryžusius piliečius, jų valią gintis, remiant pilietiškumą ir patriotiškumą ugdančias nevyriausybines organizacijas, plečiant gynybos pagrindų mokymą visose švietimo pakopose ir įgyvendinant inovatyvias neformaliojo ugdymo priemones;

34.8. didinti Lietuvos šaulių sąjungos integraciją į valstybės nacionalinio saugumo ir gynybos sistemą, stiprinant jos ir jos narių pasirengimą dalyvauti ginkluotoje valstybės gynyboje ir, remiant jos pastangas organizuoti ir koordinuoti neginkluotą gynybą bei nesmurtinį pilietinį pasipriešinimą, remti jos vykdomą pilietinį ir patriotinį ugdymą.

Valstybės ir visuomenės atsparumas

35. Valstybės ir visuomenės atsparumas prisideda prie atgrasymo nuo agresijos ir yra pirmoji gynybos linija. Atsparumas sumažina priešiško jėgų galimybes daryti neigiamą poveikį valstybei ir visuomenei bei sukuria tvirtesnę pagrindą tvariam valstybės vystymuisi. Gebėjimas be didelių pasekmių atlaikyti bet kokią valstybės ar visuomenės sutrikdymą, kuo greičiau po jo grįžti į pirminę būklę arba greitai prisitaikyti prie pakitusių aplinkybių yra trys pagrindiniai atsparumo kriterijai. Atsparumo didinimas yra nuolatinis procesas, turintis apimti visas valstybės gyvenimo sritis.

36. Valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremalias situacijas užtikrinimo uždaviniai:

36.1. plėtoti nacionalinius grėsmių vertinimo ir išankstinio perspėjimo pajėgumus, reguliariai organizuoti mokymus ir pratybas, siekiant užtikrinti veiksmingą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, pasirengimą joms ir jų valdymo sistemos veikimą;

36.2. sukurti vientisą krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemą, užtikrinti jos sąveiką su mobilizacijos sistema;

36.3. plėtoti civilinės saugos sistemos pajėgumus, stiprinant kompetencijas civilinės saugos srityje, organizacinį parengtumą, užtikrinant pakankamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius;

36.4. ypatingą dėmesį skirti pasirengimui galimoms avarijoms Baltarusijos atominėje elektrinėje Astrave, didinant valstybės ir savivaldybių institucijų pasirengimą, civilinės saugos sistemos ir Lietuvos kariuomenės pajėgumus, kad būtų užtikrintas efektyvus reikalingų funkcijų atlikimas galimos avarijos atveju;

36.5. vystyti viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų gebėjimus ir pajėgumus veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų metu ar atremti hibridines grėsmes ir dalyvauti valstybės gynyboje, užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą;

36.6. nustatyti tvarius valstybės rezervo kaupimo principus ir kriterijus, įdiegti inovatyvius jo administravimo sprendimus bei užtikrinti reikiamą valstybės rezervo kaupimą;

36.7. įgyvendinti klimato kaitai mažinti ir prisitaikyti prie jos skirtus projektus, ypač siekiant geriau pasirengti klimato kaitos nulemtoms ekstremaliosioms situacijoms ar galimiems geopolitiniams pokyčiams, tokiems kaip masinė migracija ar konfliktai dėl išteklių;

36.8. didinti visuomenės savisaugos kultūrą – gilinti žinias, kaip pasirengti galimoms krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms, apsirūpinti būtiniausiais maisto produktais ir geriamuoju vandeniu, lavinti savo saugumo užtikrinimo įgūdžius.

37. Kibernetinio ir informacinio saugumo bei atsparumo stiprinimo uždaviniai:

37.1. plėtoti kibernetinio saugumo ir gynybos pajėgumus, siekiant užtikrinti nuolatinę nacionalinės kibernetinio saugumo ir gynybos sistemos plėtrą, efektyvų kibernetinių incidentų atpažinimą, prevenciją, užkardymą ir valdymą, vystyti veiksmingą viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą šioje srityje;

37.2. užtikrinti, kad valstybės skaitmeninimas, vykdant duomenų atvėrimo, skaitmeninės infrastruktūros, elektroninių paslaugų, skaitmeninio turinio ar duomenų kūrimo, plėtros ir kitas skaitmeninimo iniciatyvas, atitiktų nacionalinio saugumo interesus;

37.3. sudaryti sąlygas valstybei ir visuomenei saugiai naudotis naujų technologijų teikiamomis galimybėmis ir užtikrinti, kad ypatingos svarbos informacinėje infrastruktūroje bei valstybės informaciniuose ištekliuose būtų naudojama tik patikimų gamintojų įranga, o naujų technologijų, tokių kaip dirbtinio intelekto, daiktų interneto, 5G ryšio ir kitų, diegimas ir valstybės skaitmeninimas būtų vykdomas laikantis aukščiausių kibernetinės saugos ir atsparumo standartų, užtikrinti nepertraukiamą ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros veikimą krizių atveju;

37.4. skatinti kibernetinio saugumo kultūrą per viešojo, privataus, nevyriausybinių ir mokslo sektorių bendradarbiavimą, mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtrą, tarptautinį bendradarbiavimą bei visuomenės švietimą, kibernetinio saugumo raštingumą;

37.5. plėtoti valstybės institucijų ir įstaigų gebėjimus vykdyti kryptingą kovą su dezinformacija, siekiant užtikrinti koordinuotą informacinės aplinkos stebėjimą, analizę, vertinimą ir operatyvų perspėjimą bei savalaikį reagavimą į informacinius incidentus;

37.6. stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, tobulinant švietimo sistemą, plėtojant kultūros paslaugas, ugdant kritinį mąstymą ir vykdant koordinuotas žiniasklaidos, medijų ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinti viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą;

37.7. užtikrinti sąlygas žiniasklaidos veiklos gyvybingumui, nepriklausomumui, skaidrumui ir pliuralizmui, taip pat ir per subalansuotą ir nuoseklią valstybės paramos bei mokesčių politiką;

37.8. plėtoti bendradarbiavimą NATO, ES ir daugiašaliais formatais kibernetinio saugumo ir kovos su dezinformacija srityje, siekiant ne tik stiprinti Lietuvos Respublikos gebėjimus bei

pajėgumus šioje srityje, bet ir panaudoti turimas žinias bei kompetencijas kolektyvinio euroatlantinės bendruomenės saugumo labui.

38. Priešiškos užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybų veiklos užkardymo uždaviniai:

38.1. vystyti inovatyvią ir technologiškai pažangią žvalgybą ir kontržvalgybą, įgyvendinančią žvalgybos informacijos poreikius;

38.2. užkardyti Lietuvos Respublikos interesams priešišką užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo institucijų bei su jomis susijusių asmenų veiklą Lietuvos Respublikoje;

38.3. stiprinti paslapčių subjektų ir gyventojų saugumo kultūrą – suvokimą apie grėsmes ir apsisaugojimą nuo jų, tinkamą valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apsaugą, vykdyti šviečiamąją veiklą – aiškinti apie užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo struktūrą bei su jomis susijusių asmenų keliamas grėsmes ir veiklos būdus;

38.4. tobulinti žvalgybos institucijų kontrolės ir priežiūros sistemą, užtikrinant jos elementų politinį neutralumą, institucinį nepriklausomumą ir žmogaus teisių bei laisvių apsaugą.

39. ES išorės sienos apsaugos, migracijos procesų valdymo užtikrinimo uždaviniai, atsižvelgiant į kintančią situaciją:

39.1. stiprinti ES išorės sienos apsaugą, siekti atnaujinti bendrą ES strateginį požiūrį į išorės sienų valdymą, nustatyti bendrus šių sienų stebėjimo standartus bei veiksmingai integruoti naujas priemones ES migracijos ir prieglobsčio srityje, kurios užkirstų kelią migracijos procesų instrumentalizavimui ir piktnaudžiavimui prieglobsčio teise, taip pat prioriteto tvarka įgyvendinti visos Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos modernizavimą, ypatingą dėmesį skiriant pažangių techninių sienos stebėjimo priemonių diegimui, fizinės sienos apsaugos ir įtvirtinimo stiprinimui, kompetentingų institucijų sąveikumo gerinimui, ryšių su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra „Frontex“ stiprinimui, funkcijoms vykdyti reikalingų priemonių užtikrinimui;

39.2. plėtoti ir vystyti nacionalinius informacinius išteklius ir infrastruktūrą, jų prieinamumą, vientisumą, konfidencialumą, sąveikumą su ES centrinėmis informacinėmis sistemomis, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugą bei migracijos procesų valdymą;

39.3. užtikrinti pasirengimą veiksmingai reaguoti į galimą neteisėtų migrantų antplūdį.

40. Terorizmo, ekstremizmo ir radikalizacijos prevencijos užtikrinimo uždaviniai:

40.1. užtikrinti nacionalinius pajėgumus teroristinei ar smurtinei ekstremistinei veiklai užkirsti, stiprinti reagavimo į teroro aktus pajėgas, įgyvendinti radikalizavimosi, teroristų verbavimo, terorizmo ir smurtinio ekstremizmo propagandos prevencines priemones, kartu saugant žmogaus teises ir saviraiškos laisvę;

40.2. tobulinti tarpinstitucinį terorizmo ar smurtinio ekstremizmo prevencijos ir kontrolės koordinavimo mechanizmą kaip sudedamąją krizių valdymo sistemos dalį, optimizuoti keitimąsi informacija apie terorizmo ir smurtinio ekstremizmo grėsmes tarp institucijų;

40.3. didinti visuomenės atsparumą radikalizmo sklaidai, šviesti visuomenę apie ekstremistinių ideologijų grėsmes.

41. Valstybės finansų sistemos apsaugos stiprinimo ir efektyvios kovos su organizuotu nusikalstamumu užtikrinimo uždaviniai:

41.1. vykdyti galimų grėsmių, susijusių su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir neteisėtais veiksmais, darančiais didžiausią žalą valstybės bei ES biudžetams, prevenciją ir rizikos mažinimo priemones;

41.2. plėtoti nacionalinio lygmens teisėsaugos sistemą ir specializuotų padalinių, skirtų kovoti su organizuotomis nusikalstamomis grupėmis, veiklą, tobulinti gebėjimus rasti nusikalstamu būdu įgytą turtą;

41.3. užtikrinti efektyvų tarptautiniu mastu organizuotų didelę žalą valstybės biudžetui darančių finansinių nusikaltimų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčio grobstymu, akcizų, pelno ir kitų mokesčių slėpimu ir vengimu, pinigų plovimu, neteisėtu praturtėjimu, atskleidimą ir tyrimą.

42. Korupcijos kontrolės ir prevencijos uždaviniai:

42.1. kurti korupcijai atsparią aplinką valstybėje, užtikrinti veiksmingą korupcijos kontrolę, apsaugoti valstybės interesus nuo galimos korupcijos, įskaitant ir korupcijos kaip priešiško veikimo prieš valstybę įrankio, įtakos;

42.2. formuoti valstybės institucijų ir įstaigų, verslo ir visuomenės antikorpucines nuostatas ir didinti antikorpucines kompetencijas, siekiant mažinti dėl korupcijos kylantį nepasitikėjimą tarp valstybės ir gyventojų.

43. Ekonominio ir energetinio saugumo užtikrinimo uždaviniai:

43.1. parengti priemones, skatinančias Lietuvos Respublikos ūkio subjektus nukreipti verslo ryšius nuo autoritarinių valstybių į demokratinių vertybių besilaikančias valstybes;

43.2. plėtoti ir veiksmingai įgyvendinti užsienio investicijų ir sandorių strateginiuose sektoriuose kontrolės sistemą, siekiant, kad investicijos į nacionaliniam saugumui svarbius ūkio sektorius, objektus ir jų apsaugos zonas ateitų tik iš Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančių investuotojų, perėjusių nacionalinę patikros mechanizmą;

43.3. mažinti Lietuvos Respublikos transporto sektoriaus, ypač geležinkelių ir uosto, priklausomybę nuo vienos šalies bei didinti diversifikaciją;

43.4. nacionalinėmis ir tarptautinėmis priemonėmis siekti Lietuvos Respublikos eksporto geografijos plėtros, didinti dalyvavimą pasaulinėse vertės grandinėse ir užtikrinti tiekimo grandinių atsparumą;

43.5. stiprinti karinės įrangos ir dvejojo naudojimo prekių importo, eksporto ir tranzito kontrolę, tobulinant teisės aktus ir didinant šią kontrolę atliekančių institucijų gebėjimus;

43.6. stiprinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumą, patikimumą ir atsparumą, įskaitant vietinės elektros generacijos didinimą, užtikrinant galimybes Lietuvos Respublikai savarankiškai apsirūpinti elektra, o elektros energetikos sistemai veikti savarankiškai izoliuotu režimu iki sinchronizacijos su kontinentiniais Europos tinklais;

43.7. užtikrinti kuo spartesnę visapusišką Lietuvos Respublikos integraciją į ES energetikos sistemas, skatinti energijos šaltinių tiekimo diversifikavimą ir darnią bei konkurencingą energetikos sektoriaus plėtrą;

43.8. telkti tarptautinės bendruomenės paramą dėl nesaugios Baltarusijos atominės elektrinės Astrave, siekiant Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir gyventojams keliančios grėsmę elektrinės uždarymo;

43.9. užtikrinti efektyvų elektros energijos rinkos ir elektros energetikos sistemos apsaugos priemonių nuo elektros energijos patekimo iš trečiųjų šalių, kuriose yra nesaugių branduolinių elektrinių, įgyvendinimą;

43.10. išlaikyti valstybės naftos ir naftos produktų atsargas bei rezervines atsargas, siekiant užtikrinti apsirūpinimą energijos ištekliais ir energija kritinėse situacijose;

43.11. užtikrinti apsirūpinimą savo gamybos maisto ištekliais, naudojant vietines žaliavas.

44. Sveikatos apsaugos sistemos atsparumo stiprinimo uždaviniai:

44.1. stiprinti nacionalinės sveikatos sistemos tvarumą, siekiant operatyviai ir efektyviai reaguoti krizių ir ekstremaliųjų situacijų, įskaitant ir susijusių su klimato kaita, atvejais;

44.2. gerinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros pritaikymą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, reaguojant į grėsmes sveikatai, užtikrinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą krizių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

44.3. plėtoti grėsmių dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų (epidemijų, pandemijų) stebėseną, prognozavimą ir greito reagavimo į jas sistemą.

45. Visuomenės poliarizacijos mažinimo uždaviniai:

45.1. stiprinti nacionalinį identitetą, skatinantį pagarbą pamatinėms Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintoms vertybėms, piliečių įsipareigojimą išsaugoti ir stiprinti valstybę, visuomenės pilietinį ir patriotinį sąmoningumą, puoselėti istorinę atmintį, lietuvių kalbą ir kurti gyvybingą pilietinę visuomenę;

45.2. didinti informacijos prieinamumą neįgaliesiems, tautinių bendrijų atstovams, kitoms informacinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms;

45.3. mažinti pajamų nelygybę ir skurdo rizikos lygį tobulinant socialinės paramos, socialinio draudimo ir socialinių paslaugų teikimo sistemas, pasirenkant efektyviausias ir veiksmingiausias išmokų ir mokesčių politikos priemones;

45.4. mažinti autoritarinių valstybių galimybę daryti neigiamą įtaką minkštosios galios priemonėmis, siekti, kad Lietuvos Respublikoje veikiantys mokslo ir studijų, kultūros, meno, pramogų srities juridiniai asmenys, kitos organizacijos, jų padaliniai turėtų kuo mažiau neekonominės kilmės ryšių ir santykių su autoritarinių valstybių subjektais;

45.5. stiprinti pilietinę visuomenę, nevyriausybinės organizacijas, siekiant kurti galimybes skirtingoms visuomenės grupėms įgyti bendras, visuomenę vienijančias patirtis per neformalią veiklą.

45.6. skatinti Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos problematikos mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą vystant viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą.

Lietuvos Respublikos interesus atitinkanti tarptautinė saugumo sistema

46. Lietuvos Respublikos nacionalinių saugumo interesų užtikrinimas labai priklauso nuo tarptautinių politinių procesų. Lietuvos Respublika turi aktyviai siekti dalyvauti šiuose procesuose grindama savo interesais ir užtikrindama kuo palankesnę tarptautinę saugumo aplinką, stiprindama teise grindžiamą tarptautinę tvarką, euroatlantinės bendruomenės vienybę ir saugumo architektūrą Europoje. Plėtojami dvišaliai ryšiai bei dalyvavimas daugiašaliais ar regioniniais formatais turi atitikti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybes ir nacionalinio saugumo interesus.

47. Teise grindžiamos tarptautinės tvarkos stiprinimo uždaviniai:

47.1. visais tarptautiniais formatais siekti, kad būtų gerbiamos tarptautinės teisės normos ir principai, žmogaus teisės, valstybių suverenumas ir teritorijos vientisumas, būtų vykdomi tarptautiniai įsipareigojimai, kelti klausimus dėl autoritarinių valstybių daromų pažeidimų;

47.2. siekti, kad bendradarbiavimas daugiašaliais formatais, įskaitant JT, Europos Tarybą (ET) ir ESBO, prisidėtų prie taisyklėmis ir tarptautine teise paremtos tvarkos užtikrinimo, skatinti globalų demokratijų bendradarbiavimą, glaudesnę ES ir JT bendradarbiavimą saugumo srityje;

47.3. neįsitraukti į autoritarinių valstybių skatinamus ir buriamus tarptautinius formatus ar regionines organizacijas, nesuderinamas su demokratinių vertybių politika ir pažeidžiančias nacionalinio saugumo interesus;

47.4. aktyviai remti tarptautinių sankcijų priemones ir jų taikymą, tobulinti nacionalinius teisės aktus, tikslinant už sankcijų įgyvendinimą atsakingų valstybės institucijų kompetencijas, ypač sektorialių sankcijų įgyvendinimo srityje.

48. Euroatlantinių saugumo struktūrų ir Europos saugumo architektūros stiprinimo uždaviniai:

48.1. plėtoti ir stiprinti transatlantinį ryšį, solidarumą bei vieningumą ir užtikrinti, kad transatlantinėje darbotvarkėje būtų laikomasi nedalomo transatlantinio regiono saugumo principo;

48.2. palaikyti iniciatyvas, orientuotas į euroatlantinės bendruomenės vienybės ir solidarumo stiprinimą, akcentuojant transatlantinio ryšio svarbą dvišaliuose ir daugiašaliuose formatuose;

48.3. plėtoti transatlantinį bendradarbiavimą vykdant technologijų plėtrą, kuriant ir vykdant jų normas, standartus ir teisinį reguliavimą, užkardyti nepatikimų technologijų tiekėjų, galinčių kelti grėsmę nacionalinio saugumo požiūriu svarbiuose sektoriuose, veiklą, stiprinti bendradarbiavimą atliekant virsmo technologijų tyrimus ir jas tobulinant;

48.4. nuosekliai ir aktyviai remti NATO atvirų durų politiką, Ukrainos ir Sakartvelo narystės NATO siekį, išlaikyti nuoseklią paramą ES plėtros procesui ir siekti didesnės ES paramos Rytų partnerystės valstybių saugumui ir atsparumui;

48.5. vykdyti kryptingą ir sistemingą nacionalinių ekspertų delegavimo į NATO, ES, kitas tarptautines institucijas ir organizacijas bei civilines misijas politiką, užtikrinančią kokybišką indėlį bei stiprinančią Lietuvos Respublikos įsitraukimą į tarptautinio bendradarbiavimo tinklą;

48.6. remti tarptautinių konvencijų, organizacijų ir iniciatyvų įgyvendinimą ir stiprinimą ginklų kontrolės, masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir nusiginklavimo srityse, prisidedant prie Lietuvos Respublikos ir NATO sąjungininkų saugumo tikslų;

48.7. siekti didesnio skaidrumo ir reguliavimo, susijusio su Rusijos Federacijos taktiniu branduoliniu ginklu Europoje;

48.8. išnaudoti ESBO platformą saugumui ir stabilumui Europoje stiprinti, įskaitant konvencinių ginklų kontrolės priemones, susitarimus dėl saugumo ir pasitikėjimo priemonių bei konfliktų sprendimo mechanizmus;

48.9. Cheminio ginklo uždraudimo organizacijoje siekti šalių atsakomybės už cheminio ginklo panaudojimą.

49. Dvišalio ir daugiašalio bendradarbiavimo plėtojimo ir Lietuvos Respublikos interesų atstovavimo pasaulyje stiprinimo uždaviniai:

49.1. pripažįstant JAV kaip esminį Lietuvos Respublikos saugumo garantą, plėtoti strateginį bendradarbiavimą su JAV, ypač saugumo ir gynybos srityje, siekiant nuolatinio JAV karinio buvimo Lietuvoje, taip pat kibernetinio saugumo, prekybos, technologijų ir energetikos, demokratijos ir žmogaus teisių sklaidos srityse;

49.2. vystyti strateginę partnerystę su Lenkijos Respublika ir siekti naujų bendradarbiavimo formų saugumo ir gynybos srityje, ypač stiprinti praktinį karinį bendradarbiavimą, įgyvendinti

Lietuvos ir Lenkijos bendrus energetikos ir susisiekimo infrastruktūros projektus, atsižvelgiant į karinio mobilumo reikalavimus, vystyti dvejopos paskirties civilinę infrastruktūrą;

49.3. plėtoti strateginį bendradarbiavimą su Vokietijos Federacine Respublika, išlaikyti jos angažavimąsi Lietuvos Respublikos ir regiono saugumui, nuolatinį karinį buvimą Lietuvos Respublikoje, toliau stiprinti bendradarbiavimą saugumo, gynybos, kovos su dezinformacija ir hibridinėmis grėsmėmis srityse;

49.4. vystyti dvišalį bendradarbiavimą su Jungtine Karalyste saugumo ir gynybos srityje, siekiant jį pakelti iki strateginės partnerystės lygmens, aktyviai dalyvauti Jungtinės Karalystės vadovaujamų aukštos parengties Jungtinių ekspedicinių pajėgų (JEF) veikloje ir stiprinti dėmesį Baltijos jūros regiono saugumo klausimams;

49.5. plėtoti bendradarbiavimą su Prancūzijos Respublika, siekiant šios strategiškai svarbios valstybės paramos Lietuvos Respublikos interesų įgyvendinimui;

49.6. stiprinti bendradarbiavimą ir koordinavimą dėl bendrų interesų saugumo ir gynybos srityje atstovavimo su Latvijos Respublika ir Estijos Respublika, vystyti bendrus Baltijos valstybių saugumą stiprinančius projektus, aktyviai remti ir skatinti stiprią Švedijos Karalystės ir Suomijos Respublikos partnerystę ir glaudų bendradarbiavimą su NATO;

49.7. siekti palankių sprendimų Lietuvos Respublikai plėtojant, kuriant ir stiprinant bendraminčių koalicijas ir regioninius, taip pat parlamentinius formatus, kurie prisideda prie Lietuvos Respublikos ir partnerių saugumo, įskaitant Sustiprintos partnerystės Šiaurės Europoje iniciatyvą (E-PINE), JAV ir Baltijos šalių strateginį dialogą (USBD), JAV ir Šiaurės–Baltijos šalių formatą (NBUS), Šiaurės ir Baltijos šalių aštuoneto (NB8), Bukarešto 9 NATO rytinio flango šalių grupę, NATO Parlamentinę Asamblėją, Baltijos šalių, Liublino trikampio veiklą.

49.8. plėtoti dvišalį bendradarbiavimą su Japonija, siekiant jį pakelti iki strateginės partnerystės, kuri sukurtų tvirtą pagrindą gilinti dvišalį abipusiškai naudingą bendradarbiavimą, lygmens;

49.9. Indijos ir Ramiojo vandenynų regione stiprinti ryšius su demokratinėmis ir atviromis bendradarbiavimui su Vakaraš valstybėmis – Australija, Japonija, Pietų Korėja, Naująja Zelandija bei atskiromis Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) šalimis, siekiant plėsti politinius ir diplomatinius ryšius, ekonominį bendradarbiavimą ir eksporto rinkas, diversifikuoti tiekimo grandines, pritraukti saugią investicijų, siekti tarptautinės teisės normų regione užtikrinimo.

50. Europos kaimynystės saugumo stiprinimo uždaviniai:

50.1. aktyviai dalyvauti ES Rytų kaimynystės politikos įgyvendinimo veikloje, remti ES Rytų partnerystės valstybių europinės ir euroatlantinės integracijos siekius, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės ypatumus, skatinti aktyvesnį ES įsitraukimą į regioninių konfliktų sprendimą;

50.2. plėtojant ES Rytų partnerystės politiką, tęsti aktyvų bendradarbiavimą su Ukraina, Sakartvelu ir Moldovos Respublika dvišaliu pagrindu Lietuvos Respublikai ir šioms valstybėms svarbiose srityse;

50.3. skleisti demokratijos, laisvosios rinkos, įstatymo viršenybės, skaidrumo ir atskaitomybės idėjas ir praktiką, remti nepriklausomą žiniasklaidą ir pilietines organizacijas bei demokratinį procesą, ginti žmogaus teises ir laisves Baltarusijos Respublikoje ir Rusijos Federacijoje;

50.4. prisidėti prie pietinės Europos kaimynystės saugumo ir stabilumo užtikrinimo, pietinės ES sienos apsaugos.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51. Vyriausybė, vadovaudamasi Strategijos nuostatomis, kiekvienais metais nustato grėsmių šalinimo ar mažinimo prioritetus ir užtikrina jų įgyvendinimą. Strategijoje nustatyti ilgojo laikotarpio nacionalinio saugumo politikos prioritetai ir uždaviniai, tačiau ji gali būti atnaujinama pasikeitus saugumo aplinkai.

52. Specifinė Strategijos vieta strateginių dokumentų hierarchijoje lemia tai, kad Strategija yra įgyvendinama rengiant planavimo dokumentus: Nacionalinį pažangos planą, ilgalaikės valstybinės saugumo stiprinimo programas, plėtros programas ir nacionalines darbotvarkes.

53. Vyriausybė užtikrina, kad Strategijos nuostatos būtų įtrauktos į kitus strateginio planavimo dokumentus ir vykdomos.

54. Vyriausybė pateikia Seimui informaciją apie Strategijos nuostatų įgyvendinimą teikdama nacionalinio saugumo būklės ir plėtros ataskaitą, kuri yra sudedamoji Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinės veiklos ataskaitos dalis.

55. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas kasmet svarsto Strategijos nuostatų įgyvendinimą ir rengia klausymus, į kuriuos paprastai kviečiami valstybės institucijų ir įstaigų, mokslo, strateginių tyrimų ir analizės institucijų, taip pat nevyriausybinių organizacijų, veikiančių nacionalinio saugumo ir gynybos srityje, atstovai.

56. Valstybės gynimo taryba kasmet svarsto Strategijos nuostatų įgyvendinimą, teikia rekomendacijas dėl jos vykdymo ir keitimo.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija 188605295, Gedimino pr. 53 1 K-02, 01109 Vilniaus m.
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-12-16 Nr. XIV-795
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Kopijos tikrumo patvirtinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rita Koncijalovienė, Vyriausioji specialistė, Dokumentų departamentas
Sertifikatas išduotas	RITA KONCIJALOVIEŅĖ, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-12-21 10:48:07
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-12-21 10:49:36
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-12-02 - 2024-12-01
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	eSeimas. Teisės aktų informacinė sistema (TAIS), versija 1.2.95
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Metadata entry "Index of the case (volume) the document is assigned to" must be specified Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-12-23)
Paieškos nuoroda	https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=10625df0623a11ecb2fe9975f8a9e52e
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-12-23 01:26:00 TAIS